

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשיות אזורי מות קדושים - צידוק הדין - שנת תש"ע.

פרשיות אזורי מות קדושים - ואהבת לרעך כמוך - שנת תשע"ג.

השיעורים נכתבו

לרפואת

נועם בן מיכל
לוי בן איריס חנה
אביב ישראל בן גילה
יוסף בן רות
ניתאי בן שרון
תמר בת רחל
לאה שרה בת חנה
חיים שלום בן עטיה
שלומי לוי בן יפה יקוט
איילה בת נחמה
שי בן סינורה
דוד כהן בן גרציה

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה ובני ביתו
ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה!

הילה ענת בת ציפורה

תומר כהן בן גילה וב"ב

המעוניינים לתרום להפצת העלון

השבועי יוכלו להתקשר:

0504*170*270

לעיכוי זשמות

כוכבה בת אסתר
יחזקאל מועלם בן טופחה
אליהו בן ג'מילה
אלי סולטן בן אסתר
יעקב אטיאס בן שמחה
רותי בת חסיבה
גיר בן פלורנס
גרציה כהן בת נגילה
אהרן יוסף בן משה דוד
שרה בת מונאבר
מרדכי יעקב בן ר' יונה
מרים בת סעיד
ת.ג.צ.ב.ה

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשיות אזורי מות קדושים - צידוק הרין - שלנת תש"ע

אומר המדרש¹ {ויקרא רבה, פרשה כ, אות יב} - **אמר רבי חיאי בר אבא, באחד בניסן מתו בניו של אהרן, ולמה מזכיר מיתתו ביום הכפורים, אלא מלמד שששם שיום הכפורים מכפר כך מיתתו של צדיקים מכפרת. ומנין שיום הכפורים מכפר, שנאמר (ויקרא טז, ל): כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם, ומנין שמיתתו של צדיקים מכפרת, דכתיב (שמואל ב כא, יד): כא, יד): ויקברו את עצמות שאול, וכתיב (שמואל ב כא, יד): ויעתרו אלהים לארץ אחרי כן.**

עפ"י דברי המדרש הזה, מובן למה נסמכה מיתת נדב ואביהוא ליום הכפורים - שכשם שיום הכפורים מכפר, כך מיתתם של צדיקים מכפרת.

אומרת הגמרא {מסכת גיטין ט, א-ב} - **דאמר רבי לוי: שמנה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן ואלו הן: פרשת כהנים ופרשת לויים ופרשת טמאים ופרשת שילוח טמאים ופרשת אחרי מות ופרשת שתויי יין ופרשת נרות ופרשת פרה אדומה.**

מתוך השמונה פרשיות שמונה כאן הגמרא, ששה מהם נחוצים לתחילת העבודה במשכן; צריך לצוות על פרשת כהנים - איזה כהן עובד ואיזה כהן לא עובד. צריך לצוות על פרשת לויים - מה בדיוק עושה כל לוי. צריך לצוות על פרשת טמאים - מה המקומות שאליהם יכול להתקרב אדם טמא. פרשת שילוח טמאים - מצורעים וזבים מרחיקים אותם מחוץ למחנה. צריך לצוות גם על פרשת שתויי יין, כדי שהכהנים שבאים לעבוד שלא יכנסו כשהם שתויי יין. גם על פרשת הנרות צריך לצוות, כיון שמדליקים נרות במשכן.

אם ככה, שני ציוויים לא נצרכו לאותו היום - פרשת פרה אדומה ויום הכפורים. אבל על סיבת הציווי על פרשת פרה אדומה, בא רש"י במקום ומסביר את הסיבה;

אומר רש"י - ופרשת פרה אדומה. לפי שביום המחרת נשרפה הפרה להיות נטהרין לפסחיהו וקודם לכן לא יכלו לעשותה דבעינן והזה אל נכח פני אהל מועד (במדבר יט) והכי אמרינן במסכת מגילה ירושלמי באחד בניסן הוקם המשכן ושני לו נשרפה הפרה.

אם ככה, נשאלת השאלה - אז למה היה צורך ליידע אותם על יום הכפורים, שיהיה בעוד כשהם חודשים ?

מסביר רש"י - ומפני שמתו בני אהרן בשביל ביאה שלא לצורך נאמרה אותה אזהרה לאהרן אל יבא בכל עת³.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשיות אחרי מות קדושים. פרשת 'אחרי מות' עוסקת בעיקרה, בעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים, ובסוף הפרשה בנושא העריות. את הפרשה הזו, אנו פוגשים פעם נוספת ביום הכיפורים; ביום הכיפורים, בקריאת התורה בשחרית, אנו קוראים על עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים, ובתפילת המנחה אנו קוראים פרשת העריות שבפרשת אחרי מות.

פרשה נוספת שנקרא השבת - פרשת קדושים. פרשה מיוחדת מאוד;

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה כד, אות ו} - **אמר רבי יהודה בן פזי, מפני מה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים, אלא ללמדך שכל מקום שאתה מוצא בו גדר ערוה, אתה מוצא קדושה, ואתה פהדא דרבי יהודה בן פזי, דאמר כל מי שהוא גודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש. רבי יהושע בן לוי מיתי מן שונמית, הדיא הוא דכתיב (מלכים ב ד, ט): ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא.**

כותב רש"י - דבר אל כל עדת בני ישראל. מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה.

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה כד, אות ה} - **תני רבי חיאי פרשה זו נאמרה בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה, רבי לוי אמר מפני שעשרת הדברות כלולין בתוכה, (שמות כ, ב): אנכי ה' אלהיך, וכתיב הכא (ויקרא יט, ב): אני ה' אלהיכם. (שמות כ, ג): לא יהיה לך, וכתיב הכא (ויקרא יט, ד): ואלהי מסכה לא תעשו לכם. (שמות כ, ז): לא תשא, וכתיב הכא (ויקרא יט, יב): ולא תשבעו בשמי. (שמות כ, ח): זכור את יום השבת, וכתיב הכא (ויקרא יט, ג): את שבתתי תשמרו. (שמות כ, יב): פבד את אביך ואת אמך, וכתיב הכא (ויקרא יט, ג): איש אמו ואביו תיראו. (שמות כ, יג): לא תרצח, וכתיב הכא (ויקרא יט, טז): לא תעמד על דם רעך. (שמות כ, יג): לא תנאף, וכתיב הכא (ויקרא כ, י): מות יומת הנאף והנאפת. (שמות כ, יג): לא תגנב, וכתיב הכא (ויקרא יט, יא): לא תגנבו. (שמות כ, יג): לא תענה, וכתיב הכא (ויקרא יט, טז): לא תלך רכיל. (שמות כ, יג): לא תחמד, וכתיב הכא (ויקרא יט, יח): ואהבת לרעך כמוך.**

פותחת התורה בפרשת אחרי מות: {ויקרא טז, א} **וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימתו.**

נשאלת השאלה - ולמה פותחת התורה דוקא במות שני בני אהרן ?

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה כ, אות ח} - **אמר רבי ירמיה בן אלעזר בארבעה מקומות מזכיר מיתתו של בני אהרן ובכלן מזכיר סרחנו, כל כך למה, להודיעך שלא היה בידם אלא עון זה בלבד. אמר רבי אלעזר המודעי בוא וראה כמה מיתתו של בני אהרן יקרה לפני הקדוש ברוך הוא שכל מקום שמזכיר מיתתו מזכיר סרחנם, כל כך למה, להודיעך שלא יהא פתחון פה לבאי עולם לומר מעשים מקלקלים היו בידם בסתר שעל ידי כן מתו.**

¹ וכך אומר גם הירושלמי [מסכת יומא פ"א ה"א].

² **ברוך שאמר:** לאחר שקברו את שאול וספדו אותו כהלכה, נאמר "ויעתרו אלהים לארץ" ולאחר מכן הוריד הקב"ה גשם - מכאן, שלאחר שטיפלו בצדיק ובמיתתו הוא כיפר על ישראל - הקב"ה הוריד גשם.

³ **ברוך שאמר:** היות ובניו של אהרן נכנסו לעבודה שלא לצורך, נאמרה לאהרן האזהרה של "ואל יבא בכל עת אל הקדש"; אהרן הוזהר: "תשמע, הכהן הגדול לא יכול להיכנס מתי שהוא רוצה אל קדש הקדשים, אלא רק פעם אחת בשנה!" - ולכן אומר רש"י, נאמרה להם הפרשה הזו דוקא באותו היום.

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

אם ביום הכיפורים הכהן הגדול הוא כמו מלאך, ממילא יש לו קרבת אלוקים גדולה כ"כ – ולכן מזהיר אותו הקב"ה – **"וְאֵל יְבֹא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ"**!

בא המשך חכמה בפרשת שמיני, ומביא פסוק מספר קהלת;

אומר שלמה המלך: {ז, א} **טוב שם משמן טוב ויום המנות מיום הגלדו.**

נשאלת השאלה – לכאורה, אפשר גם לומר טוב קוקה קולה' משמן טוב, או טוב 'אלפים דולר' משמן טוב – למה התכוון שלמה המלך בפס' הזה?

כשישבתי שבעה על אמי, אמר לי יהודי פירוש מאוד יפה; בכל משקה שנשים בו שמן, השמן יצוף למעלה⁵. לכן הדרך היחידה להעלים שמן, היא לשים אותו באדמה; לכן כשנשפך שמן על הכביש, באים ושופכים עליו חול ובכך מבטלים אותו – וזה מה שאומר לנו שלמה המלך **"טוב שם משמן טוב"**: האדם יכול להעלים את עצמו במשך כל חייו – תשעים שנה אף אחד לא ידע ממנו; ישב בצד בבית הכנסת ולא ידבר עם אף אחד. אבל לאחר שמכניסים אותו לאדמה – אז הוא 'צף למעלה'! – "איזה בנאדם הוא היה!! צדיק נסתר!!" – ולכן ממשיך הפס' ואומר **"וְיוֹם הַמְּנוֹת מִיּוֹם הַגִּלְדוֹ"** – שלאחר יום המיתה, השם שלו מתחיל לצוף!

אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה מח, אות א} – **טוב שם משמן טוב, טוב ה'ה שמונתו של חנניה מישאל ועזריה, משמן המשחה שנמשחו נדב ואביהוא, למה, שאלו נכנסו להקריב ויצאו שרופין, ואלו נכנסו לכבשן האש ויצאו בשלום, ה'הי טוב שם משמן טוב.**

כותב המשך חכמה {פרשת שמיני} – הענין, דעל ידי חנניה מישאל ועזריה היה קידוש השם גדול מאוד, עד שנפל נבוכדנצר ואמר "ברוך א – לה" {דניאל ג, כח}, "וכל דירי ארעא כלה חשיבין" {שם ד, לב}. ואמר זה ברגשות ובדביקות עצומה ובהתנשטות הגשמי ובהכנעה, עד כי אמרו חז"ל כי רצה לגנות ספר תהלים⁶ – שהדביקות חזקה אצלו למאוד – ובא מלאך וסטרטו על פיו. הענין שנתעורר כוח תאווני ובלבל את שכלו והאביד התפעלותו ורגשתו הגדולה לאלוקים, וכמו שאמרו מלאך הממונה על התאווה במדרש רבה פרשת וישב על פסוק "ויט אליה" {בראשית מ, טז}. וכן אמרו ב'חלק' {סנהדרין צג, א}: בשעה שיצאו חנניה מישאל ועזריה באו כל אומות העולם וטפחו על פניהם של ישראל, אמרו יש לכם א – לקי כזה (ואתם משתחיים לצלם)!! והיו יראים כל העולם מהשיי'ת יראת הרוממות על טובו וחסדו ויכולתו לשדד הטבע. אבל בנדב

⁵ **ברוך שאמר**: ולכן זו הסיבה שנמשלו ישראל לשמן, שהם תמיד למעלה.

⁶ סנהדרין {לב, ב}: תנו רבנן: בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש, אמר לו הקב"ה ליחזקאל, לך והחיה מתים בבקעת דורא. כיון שהחיה אותן, באו עצמאות וטפחו לו לאותו רשע על פניו [שבזמנם היו משתמשים בעצמות של בני אדם בתור סכו"ם], אמר: מה טיבן של אלו? אמרו לו: חבריהן של אלו מחיה מתים בבקעת דורא. פתח ואמר: "אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עולם ושלטניה עם דר ודר וגוי" {דניאל ג, לג}. א"ר יצחק, יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאילמלא בא מלאך וסטרטו על פיו, ביקש לגנות כל שירות ותשיבחות שאמר דוד בספר תהילים (שהיה מסדר שבחות נאות יותר מדוד, ואילו אמרן, הקב"ה היה נוטה אחריהן יותר מאחרי השירות שעשה דוד – רש"י).

כותב האור החיים הקדוש {פרשת אחרי מות} – והוא אומר **בקרבתם לפני ה', ואמרו וימותו בתוספות וא"ו**, רמז הכתוב הפלאת חיבת הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם והבן ובחינה זו אין מכיר איכותה...

פירוש הדבר, הם ידעו שהם ימותו. אבל מרוב אהבתם לבורא, הם לא יכלו להתנתק – לא יכלו להתאפק מלחוש את אותה חוויה רוחנית!

כותב התורת כהנים – **ויקחו שני בני אהרן**. אף הם בשמחתם כיון שראו אש חדשה עמדו להוסיף אהבה על אהבה.

אומרים חז"ל {מסכת אבות פ"א מ"ג} – **אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק. הוא ה'ה אומר, אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא ה'הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ...**

פירוש הדבר, אומר לנו שמעון הצדיק, על תהיו כמו עבדים המחכים למתנה אלא היו כמו עבדים העושים לשם שמים – מאהבת ה'! – אבל המשנה לא מסתיימת בזה, אלא בעוד כמה מילים – **"ויהי מורא שמים עליכם"**

נשאלת השאלה – ולמה היתה צריכה המשנה לסיים דוקא במילים הללו – לכאורה, היא יכלה להסתיים בציווי שלא לשמש כעבד המצפה לפרס!?

יש חשש גדול, שאדם העובד מאהבה ירגיש עצמו קרוב מידי לבורא ית'. אדם כזה, לא שם לב שהוא נמצא מול מלך; אומר לנו אנטיגנוס איש סוכו, דע לך, אתה הולך לעבוד מתוך אהבה. אבל באהבה ישנה סכנה גדולה – שלא תאבד את הבלמים הרצויים, אלא **"ויהי מורא שמים עליכם"**;

כותב הרמב"ם {אבות פ"א מ"ג} – ועם כל זה לא פטרן מן היראה ואמר עם היותכם עובדים מאהבה לא תניחו היראה לגמרי ויהי מורא שמים עליכם.

אם אלה הדברים, נוכל להבין מדוע מיד לאחר מות נדב ואביהוא, ציוותה התורה על יום הכיפורים; בבית שני, היו 300 כהנים ב – 279 שנים. זאת אומרת, שלא היה כהן א' שעזב את קדש הקדשים ויצא ממנו בשלום – מלבד ארבעה: שמעון הצדיק [40 שנה], יוחנן כהן גדול [80 שנה], ר' ישמעאל בן פבי [10 שנים] ואלעזר בן חרסום [11 שנה].

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה כא, אות יב} – **בשנה שמת בה שמעון הצדיק, אמר להם לבני ביתו, כשחזר מעבודתו בבית המקדש, שבשנה זו הוא מת, אמרו לו מנין אתה יודע, אמר להם: בכל שנה ושנה ה'ה זקן אחד לבוש לבנים ומעטף לבנים נכנס עמי ויצא עמי, שנה זו נכנס עמי ולא יצא עמי. אמר רבי אבהו ומי יאמר שאדם ה'ה והלוא הקדוש ברוך הוא כבבדו ה'ה נכנס עמו ויצא עמו. אמר רבי אבהו וכ'הן גדול [ביום הכיפורים] לא אדם ה'ה [אלא מלאך], אלא כההוא דאמר רבי פנחס בשעה ש'היה רוח הקדש שרוי עליו ה'ה פניו בוערות כלפידים עליו, ה'ה הוא דכתיב (מלאכי ב, ז): כי שפתי כ'הן ישמרו דעת וגו'.**

⁴ אותם הדברים מובאים ג"כ במסכת יומא [לט], רק בנוסח שונה.

ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

חטא, ובשעיר המשתלח לא היה אלא וידוי דברים, כי לא היה קרב ממנו דבר על גבי המזבח אלא הוידוי כמו שנאמר והתודה עליו את כל עונות בני ישראל וגומר.

כותב הרמב"ם {הלכות תשובה פ"א ה"א} – **כיצד מתוודין. אומר** **אָנָּה הִשָּׁם חֲטָאתִי עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי לִפְנֵיךָ וְעָשִׂיתִי כְּךָ וְכָךְ וְהָרִי נַחֲמָתִי וּבִשְׁתֵּי בְּמַעֲשֵׂי וְלַעֲוֹלָם אֵינִי חוֹזֵר לְדַבֵּר זֶה. וְזֶהוּ עֲקָרוֹ שֶׁל וְדוּי. וְכָל הַמְרָבָה לְהִתְוֹדוֹת וּמֵאַרְיָךְ בְּעֵינֶיךָ זֶה הָרִי זֶה מְשַׁבַּח.**

מוסיף הרמב"ם {הלכות תשובה פ"ב ה"ו} – **יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישׂראל. לפיכך חובבים הפל לעשות תשובה ולהתוודות ביום הכפורים. ומצות ודוּי יום הכפורים שיתחיל מערב היום קדם שיאכל שְׁמָא יִחַנֵּק בְּסַעֲדָה קִדְּם שִׁיתוּדָה. ואף על פי שהתודה קדם שיאכל חוֹזֵר וּמִתוּדָה בְּלִילֵי יוֹם הַכְּפוּרִים עֲרֵבִית וְחוֹזֵר וּמִתוּדָה בְּשַׁחֲרִית וּבְמוֹסֵף וּבְמִנְחָה וּבְעֵילָה. וְהֵיכָן מִתוּדָה.**

ביום הכיפורים יש לנו עשרה וידויים; בתפילת הלחש בערבית, בפיזטים בערבית, בשחרית – בתפילת הלחש ובחזרה, במוסף – בתפילת הלחש ובחזרה, במנחה ובנעילה.

נשאלת השאלה – ולמה דוקא עשרה וידויים ?

כותבים המפרשים – כנגד עשר פעמים שבהם מזכיר הכהן הגדול את השם המפורש ביום הכיפורים.

יש אומרים – כנגד עשרה ניסיונות שנתנסה אברהם אבינו. והיות שאנו רוצים לעורר את הזכויות של אברהם אבינו, לכן מזכירים את השם עשר פעמים.

אומר המהרי"ל – כנגד עשר פעמים שבהם מקדש הכהן הגדול את ידיו ורגליו.

סדר הוידוי בנוי לפי סדר האלפא ביתא – ולמה ?

אומר הבן איש חי – משום שתפילה המסודרת בסדר הזה, מקובלת היא ביותר. היות וכל העולם נברא בשביל כ"ב אותיות התורה.

יש אומרים – היות ומגילת איכה בנויה עפ"י סדר הא' – ב', והיות וכאשר בנאדם חוטא, הוא פוגם בכ"ב אותיות התורה וגורם לחרבן הבית, לכן זה נאמר עפ"י סדר הא' – ב'.

עד כאן, אין שום חידוש. אבל בסיום סדר הוידוי אנחנו אומרים שני פסוקים: פס' א' {בחלקו} בנוי על פס' מספר איוב – "סרנו ממצוותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו" – ובספר איוב כתיב {לג, כז} חֲטָאתִי וְיִשָּׁר הַעֲוִיתִי וְלֹא שָׁוָה לִי; הפס' השני, כל כולו מספר נחמיה {ט, לג} וְאַתָּה צְדִיק עַל כָּל הַבָּא עֲלֵינוּ כִּי אָמַת עָשִׂיתָ וְאַנְחֵנוּ הָרַשְׁעָנוּ.

אומר הירושלמי {מסכת שבועות פ"א ה"ה} – **וכן היה רבי שמעון אומר** בתוספתא פרק א': **שלושים ושנים שעירים קריבין על הציבור בכל שנה, שלשים ואחד בחוץ** על המזבח החיצוני – הוא מזבח העולה ונאכלין לכהנים בכל קרבן חטאת ואחד בפנים ואינו נאכל ביחד ל"ב. בנוסף לאלה יש עוד ושעיר המשתלח שאינו קרב, לכן אינו עולה בחשבון. ומפרט את ל"ב השעירים: **שנים עשר** שעירים **לשנים עשר חדשי שנה**. שמונה בחג הסוכות. שבעה בפסח. שנים בעצרת. אחד בגלל היום ואחד בגלל הלחם. אחד בראש השנה ואחד ביום הכיפורים. כיון ששמע

ואביהוא היה נקדש במכובדי, והיה יראת העונש שחלו כל ישראל מפני השם לעבור על מצותו, דאף לבני פלטין דיליה לא נסיב אפיין, כל שכן לאחרני, ולכן "טוב שם משמן טוב".

פירוש הדבר, שמחנניה מישאל ועזריה יצאה יראת הרוממות – כולם אמרו: "אין כמו הקב"ה!". ומנדב ואביהוא יצאה יראת העונש – כולם התחילו לפחד מהקב"ה – אם שני האנשים הגדולים הללו, שהיו שקולים כנגד שבעים זקנים, הלכו לעולמם – נכנס בכולם פחד נורא!

רואים מכאן, שיראת הרוממות איננה מספיקה, אלא צריכים גם את יראת העונש. וזה מה שאומר לנו שמעון הצדיק: "הוּו כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרֵב שְׁלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס וְיִהִי מוֹרָא שְׁמַיִם עֲלֵיכֶם" – אי אפשר לעבוד רק מאהבה. העובד מאהבה יכול גם לחטוא. לעומתו, העובד מיראה לא יבוא לידי חטא ולכן צריכים את שניהם – גם אהבה וגם יראה!

אומר לנו **התורת כהנים**, שבאו נדב ואביהוא "והוסיפו אהבה על אהבתם"; ואעפ"י שידעו שימותו, לא נמנעו מלקרוב וכו' {אוה"ח הקדוש}; אומר הקב"ה לכהן הגדול ביום הכיפורים: "תדע לך שאתה מלאך, ולמרות שאני נכנס ויוצא איתך, הישמר לך שלא תקרב אלי יותר מדיו!"

לאחר ההקדמה הזאת, נוכל להיכנס לנושא המרכזי שבו הייתנו רוצה לעסוק היום:

ביום הכיפורים, מתוודה הכהן הגדול ג' פעמים; בפעם הראשונה, כמ"ש {ויקרא טז, ג} **בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָר כֶּן בָּקָר לְחֻטָּאת וגו'** – על הפר הזה מתוודה הכהן, ואומר: "אָנָּה ה', חֲטָאתִי עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי לִפְנֵיךָ, אֲנִי וּבֵיתִי; אָנָּה ה', כֶּפֶר נָא לְחֻטָּאִים וְלַעֲוֹנוֹת וּלְפִשְׁעֵי, שְׁחֻטָּאתִי וְשִׁעֲוִיתִי וְשִׁפְשַׁעֲתִי לִפְנֵיךָ, אֲנִי וּבֵיתִי: כְּפָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ כִּי-בִיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם, לְטַהֵר אֶתְכֶם: מִכָּל, חֲטָאתֵיכֶם, לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ. וְהִכָּהֲנִים וְהָעַם הָעוֹמְדִים בְּעִזָּרָה, כְּשֶׁהֵיוּ שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל, הֵיוּ פוֹרְעִים וּמְשַׁתְּחוּיִם וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם, וְאוֹמְרִים, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.⁷

לאחר שהכהן מתוודה על הפר שלו, הוא ניגש לשעירים ומטיל גורלות: גורל א' להשם וגורל א' לעזאזל. לאחר מכן הוא חוזר לפר שלו, ומתוודה עליו פעם נוספת: "אָנָּה הִשָּׁם, עֲוִיתִי פִּשְׁעֵתִי חֲטָאתִי לִפְנֵיךָ אֲנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֶהְרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ" – כאן יש לו חידוש, הוא מתוודה על כל הכהנים.

נשאלת השאלה – למה שלא יאמר את זה כבר בוידוי הראשון ?

אומרים חז"ל {מסכת שבועות}, שאי אפשר לבוא ולכפר על הכהנים אם אתה בעצמך עדיין לא התכפרת; ראשית אתה צריך כפרה לעצמך, ורק לאחר מכן תוכל לכפר על העם.⁸

כותב הרד"ק⁹ – **ונשלמה פרים שפתינו**. במקום פרים נשלמה לפניך וידוי שפתינו כי אתה רוצה בדברי תשובה יותר, כי אין הקרבנות מועילות בלא וידוי העון כי בכלם נאמר והתודה אשר

⁷ יומא פ"ו מ"ב.

⁸ **ברוך שאמר**: מכאן לומד ה**יעב"ץ**, שמי שרגיל לעשות כפרות עם תרגולות, עליו קודם לעשות לעצמו ורק אחר כך לבני ביתו.

⁹ בספר הושע על הפס' {יד, ג} קָחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל ה' אֱמָרוּ אֵלָיו כֹּל תִּשָּׂא עֵוֹן וְקַח טוֹב וְנִשְׁלַמָּה פְרִים שְׁפִתֵינוּ.

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

אומר **החפץ חיים** – **וידם אהרן**. מדרגתו של אהרן בשעה זו היתה שהיה בבחינת "דומם" – שלא היה ניכר בהבעת פניו שום שמץ של אבילות.

לכאורה, לא מובן [ושאף א' לא יתנסה בזה] איך בנאדם מסוגל להיות דומם כאשר שני בניו מתים. ועוד יותר לא מובן מה שכותב בעל **צור המור** שהיה אהרן בשמחה! – ומאיפה הראיה שהוא היה בשמחה! כי מיד לאחר שמתו בניו, נאמר לאהרן {**ויקרא י, ט**} **יִן וְשָׁכַר אֶל תְּשֻׁבָתְךָ**; ואם הקב"ה מדבר אל אהרן, סימן שהוא היה בשמחה, כי אין השכינה שרויה אלא מתוך שמחה!¹¹

בא הספר **שנים מקרא**, ומביא מעשה שהיה;

פעם אירע אסון לסוחר אחד מנכבדי העיר בריסק, רבי אברהם שמו, שנטרפו ספינותיו בים ורוב רכושו ירד לטמיון, וכשהגיעה הידיעה על כך לפקיד שניהל את עסקיו חשש לבשר לאדונו על האסון פן יבולע לו. הלך האיש לשאול את הרב דמרנא, רבי יוסף דב סולוביצ'יק, כדת מה לעשות. אמר לו רבי יוסף דב: הנח בידי את המברק ואל תאמר לו מאומה.

שלח הרב מבריסק לקרוא לרבי אברהם שיבוא אליו, וכשנכנס רבי אברהם לבית הרב, מצאו לומד ומתייגע במסכת ברכות פרק "הרואה". נתמלא סקרנות ושאל את הרב מבריסק מה יש להתייגע באגדתא. השיבו רבי יוסף דב: תמהני, איך חיבו חז"ל {ברכות נד.} לברך על הרעה ממש כשם שמברכין על הטובה, ולא עוד אלא בשמחה. התלהב רבי אברהם ואמר: בשביל המאמין שהכל משמים, וכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, אין זו רבותא. כשראהו רבי יוסף דב בהתלהבותו, קם והושיט לו את המברק. כשראה הסוחר את הכתוב בו, התעלף וכרע תחתיו ורק בקושי השיבו את רוחו.

לאחר מספר ימים הלך רבי יוסף דב לבקר את אותו סוחר בביתו. שאל אותו האיש: מהי אם כן כוונת חז"ל? השיבו רבי יוסף דב בדרך צחות: חייב אדם – האדם נשאר חייב תמיד בקיום דבר זה¹², כי אמנם אין זו מילתא זוטרתא לקבל בשמחה את רעתו ...

מהדברים האלה, הייתי רוצה לעמוד על דברי חז"ל בפרשת **שמיני** – דברים תמוהים מאוד:

אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני [בשם התורת כהנים], שמיני, רמז תקפ"ה} – היה אהרן עומד ותוהא ואומר: אוי לי כך עבירה בידי וביד בני שכך הגעתי. נכנס משה אצלו והיה מפייסו, אמר לו: אהרן אחי, מסיני נאמר לי עתיד אני לקדש את הבית הזה באדם גדול אני מקדשו, והייתי אומר או בי או בך הבית מתקדש עכשיו נמצאו בניך גדולים ממני וממך שבהן הבית נתקדש. כיון ששמע אהרן, צדק עליו את הדין ושתק, שנאמר {ויקרא י, ג} וידום אהרן. ולמודין הם הצדיקים שמצדיקים עליהם את הדין; אברהם צדק עליו את הדין שנאמר {בראשית יח, כו} ואנכי עפר ואפר, יעקב צדק עליו את הדין שנאמר {שם

¹¹ **ברוך שאמר**: מתו לו שני בנים, ולא תגיד שהוא יושב דומם ולא עושה כלום – יותר מזה, הוא היה גם בשמחה; יאמר האומר: "תשמע, הוא היה בטראומה מהבשורה!" – ישנם אנשים שרח"ל, כשמודיעים להם על אסון, אז במקום לבכות הם צוחקים, שהצחוק זה בעצם ביטוי לבכי.

¹² **ברוך שאמר**: שעדיין לא הגיע לדרגה לברך על הבשורה 'הקשה' בשמחה – באמת!

משה כן כאשר משה שמע שכל ל"ב השעירים באים לכפר על כפרה אחת, על טומאת מקדש וקדשיו **אמר, מעתה מי שבאת לידו ספק עבירה האם צריך להביא כל קרבנות הללו? רבי תנחומא בשם ריש לקיש** אומר **בשעה שאמר לו הקב"ה למשה** בשעיר המשתלח **והתודה עליו וגו'** וזאת היתה תשובתו של הקב"ה למשה שלא יצטרכו להביא כל הל"ב שעירים, כי קרבן זה, השעיר המשתלח יכפר עליהם על כל מי שיש ספק עבירה בידו ואינו בר קרבן, כגון זה שלא ידע אם חייב קרבן חטאת **התחיל ואמר מזמור לתודה, על שם והתודה עליו** תודה לשון וידוי. ומזמור זה הוא אחד מ"א מזמורי תהילים שאמר משה רבינו ע"ה.

כותב **העץ יוסף** [בביאורו על ספר אוצר התפילות] – **ואתה צדיק על כל הבא עלינו**. צריך לאמרו בכוונה ובהכנעה גדולה ובפסיקתא א"ל הקב"ה למלאכי השרת: בואו ואודיע אתכם צדקתם של בני שאני טענתים בעולם הזה כמה פעמים צרות ויסורין הבאות עליהם בכל דור ודור ובכל שעה ושעה ולא בעטו בהם שקוראים עצמם רשעים וקוראין אותי צדיק והם אומרים בלשון הזה, אבל "חטאנו עוינו וכו" ... ואתה צדיק על כל הבא עלינו ...

מהדברים האלה, הייתי רוצה להגיע לנק' המרכזית:

אם היו מבקשים מאיתנו לתת 'תואר' לפס' הזה, לדעתני התואר המתאים ביותר היה 'צידוק הדין'; כמו של"ע בנאדם אבל, הוא מברך 'ברוך דיין האמת' – הוא מצדיק עליו את הדין; גם כאן "כי אמת עשית ואנחנו הרשענו" – "אם עשית לי משהו, זה באמת מגיע לי!"

בואו נחזור שתי פרשיות אחורה:

כשמתו נדב ואביהוא, חוזר משה רבינו ומבשר לאהרן את הבשורה: "נדב ואביהוא מתו";

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה יב, אות ב} – **אמר משה לאהרן, אחי, בסיני נאמר לי שאני עתיד לקדש את הבית הזה, ובאדם גדול אני מקדשו, והייתי סבור שמה או בי או בך הבית הזה מתקדש, ועכשיו שני בניך גדולים ממני וממך. כיון ששמע אהרן שבניו יראי שמים הו, שתק וקבל שכר על שתיקתו, ומנין ששתק, שנאמר (ויקרא י, ג): וידם אהרן.**

נשאלת השאלה – מה פירוש **וידם אהרן** – מה הוא בדיוק עשה: צחק? בכה?

אומר הרשב"ם – מאבילותו ולא בכה ולא התאבל ...

כותב **הספורנו** – **וידום אהרן**. שהתנחם בקידוש ה' שנקדש במותם¹⁰.

אומר בעל הטורים – **וידום**. ב' וידום אהרן וידום השמש רמז למה שאמרו מאורות לוקין על אב בית דין שמת ובני אהרן היו אב ב"ד.

כותב **הבאר משה מאוז'רוב** [פרשת שמיני] – ונפלא בזה לבאר את המסורה 'וידום אהרן' ואידך {יהושע י, יג} וידום השמש, כי כשם שהשמש עמדה ללא פעולה ממש, כך גם אהרן היה דומם אפילו בלבו מבלי להרהר אחר השי"ת.

¹⁰ **ברוך שאמר**: היות ואמר לו משה רבינו שיצא ממותם קידוש שם שמים גדול, הוא התנחם בזה ולא דיבר.

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

והמתנתו של רבי חנינא בן תרדיון: **אתיוהו** (הביאו הרומאים) **לרבי חנינא בן תרדיון** למשפט ואמרו **ליה: אמאי קא עסקת באורייתא** – מדוע עסקת בתורה שאסורנו בעונש מיתה? **אמר להו** (להם) בלשון הפסי' {דברים ד, ה}: **"עשיתי את חובתי כאשר צוני ה' אלהי"**. **מיד גזרו עליו השופטים לשריפה, ועל אשתו להריגה ועל בתו לישיב בקובה** (באוהל) **של זונות**. הגמרא מבארת מדוע הגיע לכל אחד מהם העונש שנגזר עליו: **עליו** [על רבי חנינא] **גזרו לשריפה לפי שהיה הוגה (מבטא) את השם המפורש באותיותיו**. שואלת הגמרא: **והיכי עביד הכי** ואיך עשה רבי חנינא בן תרדיון כך: **והתנן** והרי שנינו במשנה {סנהדרין ז, א}: **אלו** הם האנשים שאין להם חלק לעולם הבא: **האומר אין תורה מן השמים** שכופר בכך שהתורה ניתנה למשה ככתבה מפי הקב"ה, וכן מי שאומר **אין לתחיית המתים** מקור מן התורה וכו'; **אבא שאול אומר: אף ההוגה את השם המפורש באותיותיו**. כיצד יתכן איפוא, שצדיק כרבי חנינא בן תרדיון עבר על איסור חמור כזה? מיישבת הגמרא: **כדי להתלמד עבד** (עשה) כן, ומעיקר הדין מותר להגות את השם למטרה זו. **כדתניא בבבלי: {דברים יח-ט} לגבי מעשי כישוף**, אומר הכתוב **לא תלמד לעשות** כתועבת הגוים ההם. משמע מכאן: רק כדי "לעשות" כמעשיהם אי אתה למד, **אבל אתה למד**, היינו, שמותר לך ללמוד כדי להבין את עניני המעשים ההם כמה הם מקולקלים, **ולהורות** לבניך ולתלמידך שכך וכך אסור לעשות, ושמעשים אלו הם חוקות הגוים. וזאת היתה כוונתו של רבי חנינא בהגיתו את השם באותיותיו. שואלת הגמרא: **אלא אם באמת מותר להגות את השם כדי להתלמד** – כמו שהגמרא הוכיחה מהבבלי, **מאי טעמא אענש** מהו הטעם שרבי חנינא נענש על כך ונגזרה עליו מיתה? הרי לא עבר על שום איסור! עונה הגמרא: **משום שהיה הוגה את השם בפרהסיא [דהוי]**. **ועל אשתו של רבי חנינא גזרו הרומאים את דינה להריגה** בחרב. משום **דלא מיחה ביה** משום שלא מיחתה בבעלה על שהוא הוגה את השם בפרהסיא. **מכאן אמרו: כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש עליו**. **ועל בתו של רבי חנינא גזרו הרומאים לישיב בקובה** (באהל) **של זונות** משום **דאמר ר' יוחנן: פעם אחת היתה בתו של רבי חנינא מהלכת לפני גדולי רומי**. אמרו זה לזה: **כמה נאות פסיעותיה של ריבה** [נערה] זו! כששמעה את דבריהם, **מיד דקדקה בפסיעותיה** שיהיו נאות עוד יותר. **והיינו דאמר ר' שמעון בן לקיש: מאי דכתיב {תהילים מט-ו} עון עקבי יסבני? הכוונה היא שעונות שאדם דש בעקביו בעולם הזה כגון דקדוק בפסיעות, מסובין לו מסובבים אותו לעתיד לבוא ביום הדין**. מספרת הגמרא מה אמרו רבי חנינא ואשתו ובתו על גזר דינם: **בשעה שיצאו שלשתן מבית המשפט, צדקו עליהם את הדין**. הוא [רבי חנינא] **אמר את הכתוב {דברים לב-ד} הצור תמים פעלו [וגו']** כי כל דרכיו משפטיים. **ואשתו אמרה את חלקו השני של הפסוק: {דברים לב-ד} אל אמונה ואין ענל צדיק וישר הוא"**. **בתו אמרה את הפסוק {ירמיה לב-יט} גדול העצה ורב העלילה אשר עיניך פקוחות על כל דרכי וגו'** בני אדם לתת לאיש כדרכו וכפרי מעלליו. **אמר רבי: [כמה] גדולים צדיקים הללו! שנודמנו להן שלש מקראות של צדוק הדין** בדיוק בשעת צדוק הדין היינו, בשעה הראויה להצדיק את הדין שנגזר עליהם!

גמרא נוספת;

אומרת הגמרא {מסכת תענית כב, א – ב} – ת"ר: בקשר לחרב שאמרו במשנה שמתריעים עליה בכל מקום, אינו צריך לומר שמתריעים על חרב שאינו של שלום, דהיינו חרב של אויב הבא להילחם; **אלא אפילו חרב של שלום** דהיינו צבא העובר דרך גבול מלכות אחת כדי להילחם במלכות אחרת, גם כן מתריעים עליה, מפני שאף י' חרב של שלום' עלולה ליהפך לי' חרב של מלחמה' ע"י שרגילים אנשי צבא לגרום נזק לסביבתם ובאים לידי קטטה עם תושבי

לב, יא) קטנתי מכל החסדים ומכל האמת, דוד צדק עליו את הדין שנאמר {תהילים לח, ו} הבאישו נמקו חבורתי מפני אולתי.

נשאלת השאלה – מה שייך "ואנכי עפר ואפר" לצידוק הדין !?

אומר המלבי"ם – ומ"ש שלמודים צדיקים להצדיק הדין ומביא מאברהם יעקב ודוד, כי יצדיקו דין שמים מגי פנים: [א] בהשקף על שפלות האדם העובד וגדולת הבורא הנעבד, שלפי גדולתו ושפלת האדם בערכו צדקת האדם כתהו נחשב וז"ש אברהם 'ואנכי עפר ואפר'. [ב] בהשקף על רוב הטוב שקבל מאת ה', שלפי רוב הטובה מתחייב בהודאה ועבודה יתירה ויתמעטו זכויותיו, וז"ש יעקב "קטנתי מכל החסדים וכו'". [ג] בהשקף על החטאים עצמם שיעשה מצד מיעוט ידיעתו וסכלתו, וז"ש דוד "הבאישו נמקו חבורתי מפני אולתי. ומשלשה פנים אלה הצדיק עליו אהרן את הדין וידום מן הדבור.

אם ככה, חשב אהרן ואמר: "ריבונו של עולם, לא רק שהנני עפר ואפר לעומתך, ולא רק שעשית עמדי טובות הרבה – יש בידי חטאים – אז עדיף שאשב בשקט!"

מכאן הייתי רוצה לגשת למהלך שמצאתי בספר שנקרא אסופת מערכות – שיחות שנכתבו ע"י תלמידיו של הרב חיים יעקב גולדוויכט זצ"ל:

אומר הספר אסופת מערכות – והמעמד בו נאמרו דיבורים מופלאים אלו¹³, אף הוא אין לו לכאורה צד של שייכות, לביטויים של צידוק הדין. שאמנם היה יעקב נתון אותה שעה במצור המצוקה, מפני עשיו אחיו המרדף אחריו וארבע מאות איש עמו והיה חושש לעצמו מאוד – "פן יבוא והכני אם על בנים". ברם כלום מצווה אדם להצדיק עליו את הדין, בטרם פגעה זו בו? הכי שייך מעשה של "צידוק הדין", בעוד אדם צופה – מייחל לישועת ה'?

ואברהם, הן לא היה מרודף אותה שעה. אלא היה עומד בתפילה נרעשת על אנשי סדום: "... אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר האף תספה ולא תישא למקום" {שם יח, כד}. וכאשר נענה בשלילה, כי אין שם מספר ראוי של צדיקים שיהיו זכאים לפרוש אברותיהם, להסך ולהגן על המקום. ונעתד מעתה, לחפש להם לאנשי סדום עילה שלפנים משורת הדין, שתהא מגנת עליהם – הקדים דברי התנצלות אלו: "הנה נא הואלתי לדבר אל ה' ואנכי עפר ואפר. אולי יחסרון חמשים הצדיקים חמשה וגו'". והרינו עומדים מתמיהים, מה מקום יש כאן, להצדקת דין שמים?

נביא שתי גמרות, לנסות ולהבין מהו באמת 'צידוק הדין':

מספרת הגמרא {מסכת עבודה זרה יז, ב-ית, א-ב} – ת"ר שנו רבותינו בבבלי: **כשנתפסו רבי אלעזר בן פרטא ורבי חנינא בן תרדיון בידי הרומאים, א"ל ר' אלעזר בן פרטא לרבי חנינא בן תרדיון: אשריך שנתפסת על דבר אחד בלבד שבו מאשימים אותך. אוי לי שנתפסתי על חמשה דברים** שמאשימים אותי בהם! **א"ל רבי חנינא: אדרבא! אשריך שנתפסת על חמשה דברים** ואף על פי כן אתה ניצול ממיתה. **אוי לי שנתפסתי על דבר אחד בלבד ואף על פי כן איני ניצול ממיתה**. רבי חנינא מסביר את דבריו: **שאת עסקת בתורה ובגמילות חסדים ואני לא עסקתי אלא בתורה [בלבד]** ... הגמרא מתארת את משפטו

¹³ של צידוק הדין ע"י האבות.

ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

לפני שניגש ליסוד שמביא הרב גולדויכט, הייתי רוצה להקדים הקדמה קצרה:

אדם מתחתן ב"ה בגיל 21, השווער שלו קונה לו דירת ארבעה חדרים וכעבור שנתיים נולד לזוג המאושר בן זכר. כעבור שנה נולד בן נוסף, לאחר מכן נולדות שתי בנות – ב"ה כולם בריאים ושלמים. לאחר שנתיים שהאבא ישב ולמד בכולל, הוא החליט לצאת לעבוד, ומוצא בס"ד עבודה עם משכורת של 8000 ₪ נטו+רכב צמוד כולל דלקן; בכל בוקר הוא קם ברבע לחמש – בחמש ורבע הוא כבר בדף היומי, לאחר מכן שחרית עד שעה שבע ורבע, לאחר מכן הולך לאכול משהו קטן ומשם לעבודה; הוא מסיים לעבוד בשעה ארבע וחצי – מגיע הביתה – אוכל משהו קטן והולך לנח. בשעה שמונה יש לו שיעור בדף היומי עד שעה תשע. מתשע יש לו שיעור בפרשת השבוע עם פירוש הרמב"ן + שיעור בהלכה – בשעה עשר הוא מגיע הביתה.

תראו את הבנאדם הזה – 3 שעות של לימוד תורה ביום, שחרית מנחה וערבית ועבודה מסודרת וכו'; ככה זה חוזר על עצמו שנה אחר שנה. והבוס מרוצה ממנו ומעלה לו את השכר ומשפר לו את התנאים וכו' – הכל עובד מצוין בן פורת יוסף! ☺

יום אחד, השעון הפסיק 'לדפוק' כמו שצריך; או שהיחסים עם אשתו כבר לא כמו שהיו פעם, או שהבוס בעבודה הודיע על צמצומים, או שפתאום הוא מגיע להיום הורים בבית הספר והמלמד קולט אותו – "טוב שהגעת, אני צריך אותך – אל תלך הביתה! היום יש לנו כמה שעות טובות לדבר!" ☺

הבחורצ"ק הזה חוזר הביתה ואומר: "ריבונו של עולם, אני יכול לשאול אותך שאלה?!" 17 שנה הכל עבד בסדר! – מה קרה 'התלבשתי' עליי, חסרים לך אנשים אחרים – תראה את השכן ממול; אם תצלצל אליו בשמונה בבוקר – תמצא אותו עדיין ישן במיטה! ואני לא מדבר אם הוא הולך להתפלל או לא; כמה פעמים מצאתי אותו עם תפילין בסלון – יש לו תמונה של הכותל המערבי עם תשעה אנשים – הוא משלים להם מניין!" ☺ - והוא ממשיך עם הרשימת שאלות...

שאלת השאלה – לא מובן, על מה אתה בא בתלוות – הקב"ה חייב לך משהו!?

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה כד, אות ב} – **אמר רבי יודן בן רבי פיליא הוא שאיוב אומר (איוב א, כא): ה' נתן וה' לקח והי שם ה' מברך, בין שנתן ברחמים נתן, בין שנטל ברחמים נטל, ולא עוד אלא שנתן לא נמלך בבריה ונטל נמלך בבית דין. אמר רבי אלעזר בכל מקום שאתה מוצא וה', הוא נבית דינו ...**

אם ככה, כשנתן לך ה' מתנה – הוא לא נתייעץ עם אף אחד, שמא איזה מלאך יקפוץ ויקטר: "ריבונו של עולם, אל תיתן לו!"; אבל כשהוא לוקח מן האדם משהו – הוא מתייעץ עם בית דינו, אולי איזה מלאך יקפוץ ויסגר עליו: "ריבונו של עולם, למה אתה לוקח לו – הוא בחור טוב!"

אם ככה, למה בכל זאת האדם שואל תמיד 'למה' ??? – כדי להבין את זה, עלינו להיכנס לראש של אותו אדם:

אומר הבנאדם: "ריבונו של עולם, כל מה שנתת לי – זה אך ורק שלי! – הבריאות זה שלי, הכסף זה שלי, הילדים זה שלי,

המקום. **שאינ לך חרב של שלום יותר** מזו של פרעה נכה מלך מצרים שלא בא להילחם עם ישראל, אלא רק לעבור דרך ארץ ישראל כדי להילחם עם אשור, **ואעפ"כ נכשל בה המלך יאשיהו**, כשביקש לעצור את מעבר פרעה נכה עם הצבא המצרי וטעה בה טעות שעלתה לו בחייו, **שנאמר** בענין השלוחים ששלח פרעה נכה אל יאשיהו בעלותו להילחם בממלכת אשור על יד העיר כרכמש שעל נהר פרת, צפונה לארץ ישראל {**דברי הימים ב לה-כא**} **וישלח אליו מלאכים לאמר: מה לי ולך מלך יהודה לא עליך אתה היום** [אני עולה למלחמה, שאינך האויב שלי] **כי [אם] אל בית מלחמתי** [שמחוץ לגבולות ארצך אני עולה]. **ואלהים אמר לבהלני** (לזרזני); **חדל לך מאלהים אשר עמי ואל ישחיתך**. הרי שלא התכוון פרעה נכה להילחם בארץ יהודה, אלא לעבור שם בשלום על מנת להגיע לאויב שלו מצפון. ובכל זאת, ביקש יאשיהו מלך יהודה לעצור אותו, וסופו שנהרג באותה מלחמה. הגמרא מפסיקה את דברי הברייתא לפרש ביטוי מסוים של פרעה נכה שבפסוק: **מאי מה כוונת הביטוי 'אלהים אשר עמי'** שנקט פרעה נכה? **אמר רב יהודה אמר רב: זו ע"ז שלו**. וכששמע יאשיהו דברים אלה, **אמר: הואיל וקא בטח בע"ז, יכילנא ליה** מאחר שבוטח פרעה נכה בעבודה זרה שלו, ודאי שאצליח להתגבר עליו. המשך הברייתא המסתיימת עם פס' {שם כג} המתאר מה עלתה ב'חרב של שלום' של פרעה נכה: {**דברי הימים ב לה-כג**} **ויורו היורים למלך יאשיהו ויאמר המלך לעבדיו העבירוני** [מכאן] **פי ה'חליתי מאד**; {כד} **ויעבירוהו עבדיו מן המזרקה ויפריכוהו על רכב המשנה אשר לו ויוליכהו ירושלים וימת ויקבר בקברות אבותיו וכל יהודה וירושלם מתאבלים על יאשיהו**. הרי שאף שלא ביקש פרעה נכה להילחם בישראל, בסופו של דבר נהרג מלך יהודה במלחמה איתו. **מאי פי ה'חליתי מאד? אמר רב יהודה אמר רב: מלמד שעשו כל גופו חלול ככברה** מרוב נקבי החיים שירו בו. **אמר ר' שמואל בר נחמני אמר רבי (יוחנן): מפני מה נענש יאשיהו? מפני שהיה לו לימלך (להתייעץ) בירמיהו הנביא אם לצאת למלחמה נגד פרעה נכה או לא, ולא נמלך בו**. **מאי דרש** איזה פס' דרש יאשיהו, שהדרשה נראתה לו כ"כ פשוטה עד שהחליט לצאת למלחמה עד דעת עצמו? נאמר בברכות המובטחות לנו על קיום המצוות {ויקרא כו-ו} **וחרב לא תעבור בארצכם**. דרש יאשיהו: **מאי 'חרב'** באיזו חרב מדובר בפסוק? **אילימא** אם נאמר שמדובר ב**חרב שאינה של שלום**, אלא של צבא אויב הבא להילחם נגדנו, א"א לפרש כן, **והכתיב** שהרי כתוב בתחילת הפס' **"ונתתי שלום בארץ"**, הרי שכבר הובטחנו שלא תבוא עלינו חרב שאינה של שלום! **אלא**, בהכרח ההבטחה בסוף הפס' היא שלא תעבור **אפילו חרב של שלום** דרך ארצנו. ומכיון שסבר יאשיהו שדורו מקיים מצוות התורה עד שראויה הברכה להתקיים גם, ביקש למנוע את פרעה נכה מלעבור עם צבאו דרך ארץ ישראל. **והוא אינו יודע שאין דורו דומה יפה** אלא שלא הבין יאשיהו שלא היה דורו ראוי בעיני ה' לזכות לקיום הבטחה זו, כי לא היו עושים רצונו של מקום באופן המספיק לזכותם בברכה זו. ואילו היה מתייעץ בירמיהו, היה מסביר לו הנביא דבר זה ומונע ממנו לצאת למלחמה. נמצא שכשלונו של יאשיהו בא כתוצאה ממה שלא התייעץ בנביא. מתארת כעת הגמרא את רגעיו האחרונים: **כי הוה נִיחא נפשיה** בשעה שעמד יאשיהו למות, **תָּזָא ירמיהו שפוטתיה דְּקָא מְרַחֵשׁן** ראה ירמיהו ששפתיו דובבות. **אמר ירמיהו: שמא ח"ו מילתא דלא מְהַגְנָא אמר אגב צעריה** דבר שאינו הגון אומר יאשיהו מתוך צערו? כלומר, שמא מתוך יסוריו הוא קורא תגר על מדותיו של הקב"ה? **גְּחִין וּשְׂמִיעִיה דְּקָא מצדיק עליה דינא אנפשיה** התכופף אליו ירמיהו ושמע אותו מצדיק עליו את הדין שנגזר עליו מן השמים, וכך **אמר יאשיהו {איכה א-יח} צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי** שלא נועצתי בירמיהו נביאו של ה'. כששמע זאת ירמיהו, **פתח עליה ההיא שעתא** פתח והספיד עליו באותה שעה בפסוק {איכה ז-כ} **רוח אפינו משיח ה'.**

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

תוהו למה נזקק למלחמת המלכים, אבל ברי לו, שחרב לטושה שלהם אין דרכה ליסוג אחור. ואם הוא נזקק לסכנות איומות אלו, ויצא מהן בלא פגע, יודע הוא לבטח, שכל יום שהוא מהלך בארצות החיים, כל שעה ורגע שהוא מתקיים מני אז, אינם אלא חסד של מתנת חיים. רגעי חייו שמשם ואילך, לא משלו הם, אלא משל הקב"ה.

וכאשר הוא עומד עכשיו להעתיק לפני המקום, שישפיע מחסד חיים שלו על אנשי סדום, חש הוא מחויב ועומד תחילה להודות לו ית', על כל רגע מחייו שלו. על הזכייה העצומה שהעתיקו הקב"ה, להיותו עומד משמש לפניו בשעה זו. שעה שכבר נגזרה עליו גזירת מיתה פעמיים, ולהפתעתו ניצול הימנה. כי רק ההכרה העמוקה, שעצם זכות העמידה לפניו ית' השתא, הינה חסד חסר שיעור ותיכלה, וכי עצם מציאות קיומו העכשוי, הינה הענקת חסרת פשר של הקב"ה, היא המגדירה בדקדוק את מקומו שלו לפני הקב"ה. והיא גם המנתבת מקום יחס לבקשתו הנוכחית.

וכיוצא בזה, יעקב. הוא לא נזקק ליכמעט תאוונה. גם בלעדי זה הוא יודע בבירור: "קטונתי מכל החסד ומכל האמת אשר עשית את עבדך!" אלא שדוקא משום שאין החסד שאפפו עד עתה מובן לו כלל ועיקר, הריחו מעיז פנים לבקש מאת המקום שהארת הפנים לא תסתלק ממנו, גם לנוכח עשו וארבע מאות איש שעמו.

"למודים צדיקים, שמצדיקין עליהם את הדין!"

אם אלה פני הדברים, נוכל להבין כעת יסוד נפלא בהבנת הענין:

בא בנאדם ומטיח דברים כלפי שמים – "למה אתה מעניש אותי??? למה זה מגיע לי???!" – זה קורה, כאשר הוא מרגיש שהכול שייך לו, וכעת לוקחים ממנו. אבל אם בנאדם היה יודע ששום דבר זה לא שלו, ממילא הוא לא היה חושב שלוקחים ממנו.

בא אברהם אבינו ואומר: "ריבונו של עולם, לפני שאני בא לדבר איתך בכלל, אני רוצה לבקש ממך על אנשי סדום; אני רוצה להודות לך, על שנתת לי את האפשרות לדבר בכלל. הרי לפי התוכנית, כבר מזמן הייתי צריך להיות מתחת לאדמה – הייתי אמור להישרף על הכבשן! עצמם עמידתי על הרגליים זו זכות שניתנה לי על ידך! – אני לא שווה את הזכות הזאת! איך אתה מרחם עלי כ"כ הרבה...!!!" – למה אברהם אבינו אומר את הדברים בצורה הזאת???

כי אברהם אבינו ידע, ששום דבר לא מגיע לו! – עצם הקימה בבוקר, זה משום שהקב"ה מרחם עליך; זה שיש לך פרנסה, זה משום שהוא מרחם עליך; זה שיש לך ילדים, זה משום שהוא מרחם עליך! – אז תגיד 'תודה'!!! ולכן כשאדם מתעורר בבוקר ונכנס לבית הכנסת, הוא אומר: "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך...!" – זה חסד הבורא ית' שאתה זוכה בכלל להגיע לבית הכנסת!!!

אותו הדבר גם אצל יעקב אבינו שאמר: "קטנתי מכל החסדים" – "ריבונו של עולם, נתתי לי ארבע נשים וי"ב שבטים – כמה אתה מטיב איתי! אז קודם שאני מבקש ממך דבר, אני חייב לומר לך 'תודה רבה'!!! – אבל מי אני בכלל, שאדבר איתך?!"

באים חז"ל ומלמדים אותנו כאן, פשט חדש:

האישה היא שלי – אז למה לקחת לי את זה אם זה שלי???" – וכאן נמצאת הטעות של הבנאדם!

לעומת זאת, יש בנאדם שהחשיבה שלו היא קצת אחרת;

הולך בנאדם ברחוב, ומתחיל לחצות את הכביש. פתאום מגיעה משאית סמיטריילר שלא מבחינה בו, וברגע האחרון ממש, קולט אותו הנהג ומצליח לבלום! – הבנאדם בודק את עצמו שהכל במקום – רץ אליו נהג המשאית – כולו לבן כמו בטון – "הכל בסדר???" קרה לך משהו???"

"לא לא ... הכל בסדר ב"ה..."

"ב"ה", אומר הנהג, "אני בדיוק בשלילה על תנאי – זה מה שהיה חסר ליי" ☺

נשאלת השאלה – כמה זמן הבנאדם הזה יחשוב עוד על אותה משאית?

לפחות כמה שבועות...

יום א' הולך הבנאדם הזה ברחוב, ומתחיל לדבר עם הקב"ה: "ריבונו של עולם, אני יכול לשאול אותך שאלה? אתה זוכר ששלחת לי משאית סמיטריילר לפני כמה שבועות? אני יכול לדעת למה הבהלת אותי?!! אם הגיע לי עונש – היית נותן לו שייכנס בי; הייתי יושב עם הגבס שבוע – שבועיים, מקבל שלשה חודשים חופש מהעבודה, הולך לעו"ד טוב – מוציא פיזויים מהביטוח וככה מחתן את הילדים! ☺ – אם מגיע אז תן עונש, ואם לא מגיע, אז למה אתה מפחיד אותי???"

אומר הרב גולדויכט – אבל האמת היא – קובע ר' צדוק הכהן זצוק"ל – שיכמעט תאוונה, אות הוא לו לאדם מן השמים, ואמור לשמש לו התראה תמורה, לאיזה דין הוא ראוי ובמה היה עליו להיות נידון כפי ערך מעשיו. אלמלא חסדו ית', שחננו ופלטו מן הסכנה. ובדין הוא איפוא, שיהא מפשפש במעשיו כאילו אכן ארעתו התאוונה, ויהא מתכין ומתקן עצמו, שב ומתודה ומצדיק עליו את הדין כאילו חל עליו בפועל ממש.

ומכאן, שמידת החסד האופפת את הניצול הזה, כפולה במתכונתה. החסד הרגיל שחופף כל בן תמותה משעת ביאתו לעולם. ומתווספת עליו החנינה שחננו הקב"ה בשעה הרת סכנה זו, משחננו קב"ה והצילו מדינא קשיא של התאוונה שהיתה מעודדת לעדות עליו.

וכאשר עמד אברהם לפני ה' בהעתיקו על אנשי סדום וקבע: "ואנכי עפר ואפר"¹⁴, לא היה זה דיבור של ענווה בעלמא. היה כאן ביטוי להכרה עמוקה זו, שהצביע עליה הכהן הגדול, שכך אמר אברהם לפני המקום: "אילו הרגני אמרפל – לא הייתי עפר? ואי שרפני נמרוד – לא הייתי אפר?" {בר"ר מט, יא}

כי כאמור, אדם העומד בתחינה לפני המקום ומעתיק לפניו, עליו לסיים ולהכיר מקום עמידתו. ואברהם אבינו אכן היה מודע למעמדו. מכיר היה בבירור, בתוקף חסדו ית' שאפפו כל ימיו והביאו עד הנה. היכמעט תאוונה שארעה לו עם נמרוד, וחזרה ועדתה עליו עם אמרפל וחבריו המלכים, עמדו חיות נגד עיניו. אין הוא חוכך לדעת, על מה נזרק לתוך הכבשן. אבל יודע הוא לבטח, שכבשנו של נמרוד, טבעו לשרוף עד כלה ואין הוא

¹⁴ **ברוך שאמר**: ויש לשאול, למה אמר אברהם דוקא 'עפר ואפר' ולא

גי'וק ושבלולי? ☺

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

המדרש ולא ראיתי אותם. נתנה לו כוס של הבדלה לאחר שסיים את ההבדלה חזר ואמר: היכן שני בני? אמרה לו: פעמים הלכו להם למקום פלוני ועכשיו הם באים. הקריבה לפניו לאכול, מאחר שבירך אמרה לו: רבי, שאלה אחת יש לי לשאול. אמר לה: אמרי. אמרה לו: קודם היום בא אדם אחד, ונתן לי פקדון. עכשיו בא – נחזיר לו או לא? אמר לה: בתי, מי שיש לו פקדון אצלו אינו צריך להחזירו לרבו! אמרה לו: חוץ מדעתך, לא הייתי נותנה אותו. מה עשתה? תפשתו בידו והעלתה אותו לאותו החדר והקריבה אותו למטה ונטלה הסדין מעליהם, וראה שניהם מתים, מונחים על המטה. התחיל בוכה ומאר: בני בני, רבי רבי – בני בדרך ארץ ורבי שהיו מאירין פני בתורתן. באותה שעה אמרה לו: רבי מאיר רבי, לא כך אמרת לי שאנו צריכין להחזיר הפקדון לרבו, כך {איוב א} ה' נתן וה' לקח. בדבר הזה נחמתו ונחה דעתו ונתישבה, לכך נאמר 'אשת חיל מי ימצא'.

מה כתוב כאן?

על האדם לדעת, שכל מה שיש לו, זה הכל מאת הבורא יתברך – והכל זה פיקדון! הגוף שלנו זה פיקדון, הילדים זה פיקדון, הכסף זה פיקדון – הכל!

אם ככה, איך חיים עם יסוד האמונה הזה ???

אומר לנו המלבי"ם – פשוט מאוד, בגדלות הבורא ובקטנות האדם; אם אתה מחדיר לראש שהקב"ה מטיב איתך כל הזמן, ואתה מחשב את העבירות שעשית לעומת מה שאתה מקבל ממנו, אז אתה מבין שכל כולו זה רחמים!

אם ככה, נוכל להבין:

שאַלְנו – למה נאמרה פרשת יום הכיפורים, מיד לאחר פטירת שני בני אהרן?

כמו שאהרן ישב בשקט, שנאמר {ויקרא י, ג} וַיֵּדֶם אֱהֲרֹן וְקִיבֵל עָלָיו אֶת הַדִּין בְּאַהֲבָה, מתוך ידיעה שהכל זה מתוך רחמי הבורא ית', כך כל עבודת יום הכיפורים זה רחמים וחסדים של הבורא ית', שמוחל לנו על כל העוונות בזכות כל הווידויים הנאמרים ביום הזה – להודות לבורא על כל הטובות שעשה עמנו!

אילו בנאדם היה יודע, שכל מה שיש לו – בעצם אין לו, אז הוא כלל לא היה מתלונן;

אם היה בא אליו שכן ומבקש ממני: "אתה יכול להשאיל לי מקדח?"

"בשמחה רבה!"

לאחר שבוע, אני דופק אצלו בדלת ומבקש בחזרה את המקדח – "סליחה, אפשר לקבל בבקשה את המקדח בחזרה?"

"כן..." – האם יעלה על הדעת, שהוא ישאל אותי לפשר הבקשה – "סליחה אדוני, מה פתאום אתה לוקח את המקדח בחזרה?! –" ודאי שלא.

אם ככה, מתי בנאדם מתלונן??? כשהדבר שייך לו, ולוקחים לו אותו! אבל אם הדבר לא שלו ונמצא אצלו רק בהשאלה – אז על מה יש לו להתלונן בכלל!?

שאַלְנו – איך יכול להיות אדם שלוקחים לו את הילדים, ובכל זאת הוא שותק ונמצא בשמחה?

אמַרְנוּ – בנאדם שמרגיש שהדבר שלו ולקחו לו אותו, מיד הוא מתחיל להתלונן. אבל בנאדם שיודע ששום דבר זה לא שלו – שאת הכל הוא קיבל כפיקדון – לא יתלונן אף פעם – "שום דבר זה לא שלי, אז על מה בדיוק אני אתלונן?!"

אומרים לנו חז"ל {תורת כהנים} – **וידום אהרן**. ולמודין הם הצדיקים שמצדיקים עליהם את הדין; אם אתה רוצה ללמוד, כיצד להגיע למצב שתצדיק עליך את הדין, בוא ותלמד מאברהם יעקב ודוד – תלמד כיצד הם חיו את החיים שלהם, ואז תבין כיצד להצדיק את הדין!

אם בנאדם יודע להגיד 'תודה רבה' שהוא קם בבוקר, אז למה שהוא יתלונן על הכאבי ראש שיש לו?! – תגיד 'תודה רבה' שקמת בבוקר, הוא יכל גם לא להעיר אותך! – אז מה אם כואב לך הראש, זו הדרישה של בעל הבית – אתה שייך לו! וחוף מהראש, יש לך עוד רמ"ז איברים – הם לא כואבים – תגיד 'תודה רבה!!!'

נשאלת השאלה – איך בכל זאת מגיעים לדרגה, להצדיק עליך את הדין?

אומרים חז"ל {שחר טוב בתהילים, משלי, פרשה ל} – על הפס' **אשת חיל מי ימצא. אמרו מעשה היה ברבי מאיר שהיה יושב בבית המדרש בשבת בשעת מנחה ודורש. מתו שני בניו. מה עשתה אמן? הניחה שניהם על המטה ופרשה סדין עליהם. במוצאי שבת בא רבי מאיר מבית המדרש, אמר לה: היכן שני בני? אמרה לו: לבית המדרש הלכו¹⁵. אמר לה: צפיתי בבית**

אם נלך בדרך האבות הקדושים שתמיד הצדיקו את הדין עליהם, יזכנו הקב"ה לראות כהנים בעבודתם ולוים בשירים ובזמרים במהרה בימינו אמן ואמן!!!

¹⁵ ברוך שאמר: הלכו ליאבות ובנים' ©

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשיות אזורי מות קדושים – ואהבת לרעך כמוך – שנת תשל"ג.

אכן הנכון בעיני הוא, כי בסדר הראשון¹⁷ לא היה מדבר משה אלא לאנשים, וכאן צוה ה' שידבר לכל עדת ישראל אנשים ונשים וטף כסדר שהיו מקובצים במתן תורה.

נשאלת השאלה – ולמה היה צורך לקבץ את כולם כמו במעמד הר סיני?

אומרים חז"ל {תנחומא, קדושים, אות ג'} – **דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו. מה ראה לומר הפ' שה' הזאת בכנוס. למה לא אמר, דבר אל בני ישראל, כשאר הפרשיות, אלא אל כל עדת בני ישראל. לפי שכל הדברות כלולים בה. כיצד, בדברות פתיב: אנכי ה' אלהיך (שמות כ, ב). וכאן פתיב: אני ה' אלהיכם. בדברות פתיב: לא יהיה לך. וכאן: אל תפנו אל האלילים. בדברות פתיב: לא תשא. ופתיב: לא תשבעו בשמי לשקר. בדברות פתיב: שמור את יום השבת (דברים ה, יב). וכאן: את שבתתי תשמרו. בדברות פתיב: כבד את אביך ואת אמך. וכאן: איש אמו ואביו תיראו. בדברות פתיב: לא תרצח. וכאן פתיב: לא תעמד על דם רעך. בדברות פתיב: לא תנאף. וכאן: מות יומת הנואף והנואפת. בדברות פתיב: לא תגנב. וכאן: לא תגנבו. בדברות פתיב: לא תענה. וכאן פתיב: לא תלך רכיל. בדברות פתיב: לא תחמד. וכאן: לא תעשק את רעך ולא תגזל, הרי כל עשרת הדברות כלולים בתורה. לך פתיב: אל כל עדת.**

פירוש הדבר, היות וכל עשרת הדיברות כתובות כאן בפרשה, לכן אמר הקב"ה: **"דבר אל כל עדת בני ישראל"** – ולמה? משום שזה מעין חזרה על מעמד הר סיני.

לאחר הדברים האלה, הייתי רוצה להביא עוד נק' א' מדברי התפארת יהונתן, לר' יהונתן אייבשיץ:

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה כד, אות ד} – **אמר הקדוש ברוך הוא למשה לך אמר לישראל, בני פשם שפני פרוש פך תהיו פרושים, פשם שפני קדוש פך תהיו קדושים, הדא הוא דכתיב: קדושים תהיו.**

כותב התפארת יהונתן – והנה הרמב"ן האריך בדרשת 'קדושים תהיו' קדש עצמך במותר לך. אמנם כבר פרשתי בזה כי להחמיר יותר מחוק התורה הוא אפשרות ניתוק, כי כבר כתב בספר יוסיפון בן גוריון בספרו לרומים שהיה בבית שני אנשים שהיו שוכנים ביערים, מתבודדים וממש לא אכלו רק פרי עצי יער והיו נזירים מכל ענייני עולם וכד', עד שהיו ממש נבדלים מענייני עולם. אבל הפרושים לא נחו דעתם בהם כלל וכלל, כי העובד ה' השלם צריך להיות דבריו ועסקיו נוח לשמים ולבריות ולא להפריע נימוס ישוב העולם וחברת בני אדם והנהגת מדיני. ואלו היו כולם נזירים כהנה לא נתקיים נימוס וסדר הטבע וכמעט יכלה העולם ויאבד קשר האומה ושאריותו בארץ כפי הטבע, וע"ז רמזו חז"ל: יפה תורה עם דרך ארץ, ולכן כל הפרישות שיעשה האדם נכון להיות על זה הסוג שיש בו אפשרות שיתקיים אותו כל האומה ולא יקרה בו ביטול¹⁸. אבל הפרישות שא"א רק ליחיד ולא לאומה בכללה זה

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשיות מחוברות – אחרי מות-קדושים. פרשות שיש בהם ריבוי מצוות באופן מיוחד: פרשת אחרי מות מונה עשרים ושמונה מצוות 'עשה' ו'לא תעשה', ופרשת קדושים, מונה חמישים ואחת מצוות; בסכ"ה ישנם שבעים ותשע מצוות 'עשה' ו'לא תעשה'.

הייתי רוצה לעמוד היום, על נקודה אחת מתחילת פרשת קדושים, וממנה בס"ד להגיע אל הנושא המרכזי – הסתלקותם של תלמידי ר' עקיבא, ונסה לחבר את זה אל המצוה של **'קדושים תהיו'**.

פותחת הפרשה: {ויקרא יט, ב} **דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו פי קדוש אני ה' אלהיכם.**

כותב רש"י - **דבר אל כל עדת בני ישראל.** מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה.

נשאלת השאלה – מדוע נאמרה הפרשה הזו בהקהל, ומה המיוחד בה שרוב גופי תורה תלויין בה?

את השאלה הזאת שואל האור החיים הקדוש, ומביא דברי גמרא במסכת עירובין;

אומרת הגמרא {מסכת עירובין נד, ב} – **ת"ר: כיצד סדר משנה כיצד היה מלמד משה רבינו את עם ישראל תורה; משה למד מפי הגבורה נכנס אהרן ושנה לו משה פירקו, נסתלק אהרן וישב לשמאל משה. נכנסו בניו ושנה להן משה פירקו. נסתלקו בניו אלעזר ישב לימין משה ואיתמר לשמאל אהרן. רבי יהודה אומר: לעולם אהרן לימין. משה חוזר, נכנסו זקנים להן משה פירקו. נסתלקו זקנים נכנסו כל העם ושנה להן משה פירקו. נמצאו ביד אהרן ארבעה ביד בניו שלשה וביד הזקנים שנים וביד כל העם אחד. נסתלק משה ושנה להן אהרן פירקו. נסתלק אהרן שנו להן בניו פירקו. נסתלקו בניו שנו להן זקנים פירקו. נמצא ביד הכל ארבעה, מכאן א"ר אליעזר: חייב אדם לשנות לתלמידו ארבעה פעמים וקל וחומר ומה אהרן שלמד מפי משה ומשה מפי הגבורה, כך הדיוט מפי הדיוט על אחת כמה וכמה.**

יוצא א"כ, שכל פרשה ופרשה ששמע משה מפי הגבורה, הלך ואמר אותה לכלל ישראל. ואם ככה, מה החידוש הגדול שיש כאן?

ממשך האור החיים הקדוש ואומר – תירץ הרא"ם שהיו נכנסים כת אחר כת מה שאין כן בפרשה זו שנכנסו יחד ע"כ¹⁶. וקשה לדבריו אם כוונתו באומרו שהיו נכנסים כת אחר כת על ישראל שהיו באים אחר הזקנים, אם כן משה הי' אומר יותר מחמשה וששה פעמים, ולפי חשבון הפעמים שמנה התנא שם שיש ביד כל אחד ד' אינו משמע כן, שכתבו וזה לשונם נכנסו כל העם וכו' נמצאו ביד אהרן ד'...?

¹⁷ **ברוך שאמר**: הכוונה למה שאומרת הגמרא במסכת עירובין.

¹⁸ **ברוך שאמר**: דבר ידוע ומפורסם בדברי רבותינו, נקרא בשם 'תענית הראב"ד'; אדם שלוקח אוכל ובאמצע הסעודה הוא פוסק ופורש ממנה – למרות שהוא עדיין מעוניין לאכול, אך בכל זאת

¹⁶ **ברוך שאמר**: פירוש הדבר, שמה שאומרת הגמרא במסכת עירובין, הכוונה שנכנסו קבוצות – קבוצות, אבל לא כתוב כמה נכנסו. וכאן בפרשה, כולם נכנסו בבת אחת.

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

טוב התבודדות, ולזה מדייק רש"י מלמד שפרשה זו של קדושים נאמרה בהקהל זו דווקא.

בא הספר **אזור אליהו**, ועומד על נקי מאוד מעניינת:

אנחנו אומרים בכל יום, ג' פעמים – **"אתה קדוש, וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁיִם בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ שְׁלָה"**

שאלת השאלה – למי הכוונה **"וְקְדוּשֵׁיִם בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ שְׁלָה"** ?

יש אומרים שהכוונה היא למלאכים. ויש אומרים שהכוונה היא לעם ישראל, היות והם פרושים משבעים אומות.

לכאורה, התואר 'קדוש' הוא תואר מאוד נשגב; לא הרבה אנשים זוכים לתואר הזה. ת"ח יש הרבה וגם גאוני יש הרבה. אבל אנשים קדושים יש מעט.

יש בנאדם שפונים אליו – "סליחה כבוד הרב" – הוא מיד מסתובב! – למה אתה מסתובב, מישהו הסמיך אותך פעם להיות רב?! – "לא... אבל מה אכפת לי שיקראו לי רב?!!" ☺

אם יפנו לאדם בתואר "הרב הגאון" – כאן כבר לא כל אחד יסתובב לראות מי קורא לו.

פעם בא יהודי לרב שלו ואמר לו: "כבוד הרב, צוחקים ממני!"

"למה צוחקים?!!", שאל הרב.

"כי כתוב על ההזמנה 'הרה"ג' = הרב הגאון; אני בקושי יודע פרקי אבות, על איזה גאון הם מדברים?!"

הרגיע אותו הרב ואמר לו: "הסר דאגה מלבך. התואר שהעניקו לך, רק אומר שאתה זכר ולא נקבה – **'הרב הגבר'** – אז אל תיכנס ללחץ" ☺

כותב האזור אליהו – דנה איתא בפרשת ציצית "למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם", אלמא דלא איקרי קדוש אלא מי שמקיים כל התורה כולה. וא"כ האיך יכול להיות הציווי על כל ישראל קדושים תהיו כיוון שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא א"כ האיך יכול לקרוא קדוש? ונראה דזה הטעם שאין לומר קדושה בפחות מעשרה, דבאמת נאה לקדוש פאר מקדושים כמ"ש בפיטו ר"ה. ולכך הוא קשה מאוד לומר קדושה לפני השי"ת, כיון דהוא עצמו אינו קדוש. אבל אם יש עשרה, כבר אמרו חז"ל: כל ביה עשרה שכינתא שריא וכיון שהקב"ה בעצמו שם הוא ביד הקב"ה הסליחה והמחילה ובוודאי מוחל הקב"ה לעמו ישראל כדי שיוכל לקבל קדושה מעמו ישראל וזהו הפירוש **אתה קדוש, וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁיִם בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ שְׁלָה"**, שהיינו שנעשו קדושים כדי שיוכלו לומר קדושה לפני הקב"ה, והכוונה דהנה באמת יש בכל יום הרבה דברים הגורמים סליחה, דהיינו אי אומר אמן יהש"ר מברך – מוחלין לו כל עונותיו כמו דאיתא בש"ס ברכות. ב' אמירת השירה הוא ג"כ סגולה למחילת עונות רק שאין ביד שום מלאך ושרף לומר 'סלחתי רק הקב"ה בעצמו רק ביה עשרה שכינתא שריא וממילא יש שם כביכול הקב"ה בעצמו ובודאי בכל תפלה הוא סולח ומוחל לישראל. כמו שהיה בזמן המקדש שהיה תמיד מכפר בכל יום, וזהו הפירוש **וְקְדוּשֵׁיִם בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ שְׁלָה** דהיינו שאם מוחלין לו עונותיו מיקרי קדוש בכל יום, וזהו הפירוש בפס' בפרשת תצוה "ונועדתי בתוך בני ישראל ונקדש בכבודי" –

אינו בגדר השלימות והפרישות, ודברים כאלה הרחיקו חכמי ישראל וזהו כוונת המדרש – פרשה זו נאמרה בהקהל, והיינו כמ"ש כי הקדושה במותר לך יהיה מה ששייך בהקהל.

את אותם הדברים, ניתן למצוא בספר **מאור ושמש** על התורה, שמוסיף רק את דברי הרמב"ם בהלכות דעות;

כותב המאור ושמש – דהנה הרמב"ם כתב בהלכות דעות {פ"ו ה"א} אם איש הישראלי דר באיזה מקום שיש בו דעות רעות ומנהיגים לא טובים, צריך לברוח מן המקום ההוא, וצריך לילך ממקום למקום וממדינה למדינה, עד שיבא למקום תורה ודיעות ישרות ומנהיגים טובים שם יקבע מקום מנוחתו, ואם אינו מוצא שום מקום אשר ייטיב לו צריך להתבודד במדברות וביערות, כדי שיברח מדיעות רעות ומאנשי רשע.

והאמת הוא שכן צריך האדם לברוח ליערות ולפרוש עצמו מן המון עם כדי שינצל מדיעות רעות וממעשים רעים, אך זאת אינו מועיל אלא להינצל מן הדברים המעכבים עבודת השם יתברך, אבל להשיג הקדושה העליונה אינו זוכה עד שידבק עצמו אל אנשי השם עובדי ה' באמת ולהשתתף עמם יחד בעבודה רבה, הן בתפילה והן בלימוד התורה ועיקר המצות הכל יהיה בכנסיה יחד עם מבקשי ה', ואז יוכל להשיג הקדושה העליונה. ולפי רוב העם המתקבצין יחד לעסק עבודת ה' כן שורה עליהם הקדושה עליונה, כמו שאמרו חכמי המשנה {ברכות מ"ט ע"ב} לפי רוב הקהל כן משיגים הקדושה העליונה, שברוב עם הדרת מלך {משלי יד, כח}.

אבל אם האדם ירצה לפרוש עצמו מן הציבור ולהתבודד עצמו להתפלל ביחיד, או לשום עיקר עבודת ה' הנעשה בכנסיה יחד, בלתי אפשר שישג הקדושה העליונה, ולא עוד אלא שיוכל לנטות חלילה מרוב גופי תורה אם יתבודד עצמו ויפרוש מן הציבור, כמו שאיתא בגמרא {תענית ז ע"א} על פסוק {ירמיה נ, לו} חרב על הבדים, ואיתא שם ולא עוד אלא שמתטפשים וכו', שאי אפשר לשום נברא להיות ביחיד זולת הבורא יתברך שהוא יחיד ומיוחד. וזהו אחד יחיד, שאינו אפשר לשום נברא להיות ביחיד אלא להבורא יתברך שמו שהוא אחד יחיד ומיוחד. לכן צריך האדם לדבק עצמו עם עובדי ה', ולהיות בכנסיה יחד עמם לכל עבודת הקודש.

וזהו פירוש הפס' **"דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"**, ופירש רש"י, מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, פירוש פרשה זו של קדושים תהיו בהקהל, היינו שאי אפשר לאדם שיזכה אל הקדושה אלא אם כן שיהיו בכנסיה יחד עם הקהל בעבודת ה', מפני שרוב גופי התורה תלויין בה, דהיינו תפילה בציבור ודומיהן. וגמר אומר הכתוב קדושים תהיו הוּו פרושים, פירוש שבפרשה זו נצטוו ישראל להיות קדושים. ויוכל האדם לטעות שהפירוש הוא קדושים תהיו, דהיינו שאם יתבודד עצמו ויפרוש עצמו מן הציבור יזכה אל הקדושה, לכן נתחכם רש"י ופירש קודם זה מלמד שפרשה זו נאמרה בהקהל, דהיינו שאינו זוכה אל הקדושה אלא בהקהל עצמו עם הציבור מבקשי ה', אבל מה שנצטוו להישמר מן הדברים המעכבים לעבודת ה' כנ"ל לזה

מתגבר על יצרו ופוסק. למרות שזו לא חכמה לקחת ארבע צלחות של אוכל ולומר: "אתה יודע מה, צלחת א' אני משאיר בצד!" – לא לזה התכוון הראב"ד; אתה מגיע לבית מלון ואתה רואה אנשים, שכן פורת יוסף מעמיסים את כל הבר על הצלחת, אתה שואל אותו: "כל זה בשבילך?!!", "לא. אני הולך לעשות תענית של הראב"ד" ☺

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

מה פירוש הדבר ?

הפער בין משה רבינו ליהושע בן נון, זה כמו הפער שבין השמש לירח; כך אומרים לנו חז"ל {מסכת ביב, עה, א} – **פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה**; אילו היו נדב ואביהוא עומדים בתווך שבין משה ליהושע, הירידה הרוחנית של עם ישראל היתה הרבה יותר נמוכה, וממילא היינו היום מרוממים יותר ברוחניות, כמו בדורו של החיד"א ובדורו של **הבן איש חי** וכד'.

עשרים וארבע אלף תנאים נוספים, יכלו להיות לעם ישראל. דוגמת ר' מאיר, ר' יוסי, ר' שמעון בר יוחאי, ר' אלעזר ב"ר שמעון – חמשה תנאים שהעמיד ר' עקיבא, לאחר פטירתם של עשרים וארבע אלף מתלמידיו. האם יש לנו מושג איזו תורה הם העמידו?! אם היה לנו אותם, היינו היום בפסגות רוחניות אחרות לגמרי! – ועל זה אנחנו מתאבלים – על האובדן הרוחני שיכל להיות לנו! – "צר לנו ריבונו של עולם, על האובדן הרוחני שאיבדנו, שעל ידו יכולנו להיות קרובים יותר אליך!"

בא הגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, בספרו פניני יחזקאל, ואומר רעיון נפלא:

אומרת הגמרא {מסכת מנחות כט, ב} – **אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שעלה משה רבינו מהר סיני למרום לקבל את התורה, מצאו להקב"ה שהיה יושב וקושר כתרים לאותיות של התורה. המלים שבתורה כבר נכתבו בשלמות, אך הוסיף הקב"ה תגין לאותיות מסוימות. אמר לפניו משה: רבש"ע מי מעכב על ידך מלתת את התורה כמו שהיא? אמר לו הקב"ה: אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות, ועקיבא בן יוסף שמו והוא זה שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ מכל עוקץ וקוץ שבתורה, תילין תילין ערימות ערימות של הלכות. אמר לפניו משה לפני הקב"ה: רבש"ע הראהו לי! אמר לו הקב"ה למשה: חזור לאחורך וראה. משה מצא את עצמו בבית המדרש בשיעור של ר' עקיבא, והלך וישב בסוף שמונה שורות של תלמידים, והקשיב למשא ומתן בין ר' עקיבא ותלמידיו, אבל לא היה יודע מה הן אומרים. מרוב אכזבה, תשש כחו של משה. אולם, כיון שהגיע דיונם לדבר אחד, שהיו צריכים לגלות את מקורו, אמרו לו תלמידיו: רבי, מנין לך דבר זה? אמר להן ר' עקיבא: הלכה היא שנמסרה בעל פה למשה מסיני. בשמעו זאת, נתישבה דעתו של משה. חזר משה ובא לפני הקב"ה, אמר לפניו: רבונו של עולם, יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי? תן אותה ע"י רבי עקיבא! אמר לו הקב"ה: שתוק! כך עלה במחשבה לפני.**

נשאלת השאלה – לאיפה נעלמו כל הדרשות שחיבר ר' עקיבא???

אומר הרב אברמסקי – עם עשרים וארבע אלף תלמידים, נקברו גם הדרשות! ועל זה אנחנו בוכים – על אותה תורה שאבדה לנו!

אילו לא היו מתים עשרים וארבע אלף תלמידי ר' עקיבא, היו לנו היום עוד עשרות כרכים בש"ס, להסביר כל תג ותג וכל קוץ וקוץ שחיבר ר' עקיבא!

נמצאנו למדים, שהאבלות שאנו נוהגים בה כבר מאות בשנים, היא לא על פטירת תלמידי ר' עקיבא, אלא על אותה תורה שאבדה מאיתנו – על אותו החלק של הקוצים ותגים שיכל להיות לנו, אם לא היו נפטרים קודם זמנם!

עד כאן, דבריו של הגאון ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל.

הכוונה בשביל כבוד שמים יהיו ישראל נקראים 'קדושים'. וזהו הפירוש גם כאן שאמר הקב"ה לישראל 'קדושים תהיו', וזאת אי אפשר להיות אלא בהקהל דהיינו שמחויב להיות בעשרה, וכמו שאמרו חז"ל, בשעה שהתכם יושב ודורש מוחלין עונותיהם של ישראל ואז יכולין להיות בבחינת קדושים.

לאחר ההקדמה הזאת, הייתי רוצה לעבור לנושא אחר – תלמידי רבי עקיבא:

אין לנו הבנה והכרה, מי היו תלמידי ר' עקיבא. ודאי שכל מה שקרה כאן היה דקדוק הדין, שכן אמרו לנו חז"ל, שהקב"ה מדקדק עם צדיקו כחוט השערה. אבל אם רבותינו מגלים לנו מה אירע כאן, ודאי שהם רוצים שנלמד מזה משהו.

בדרי"כ אנחנו לא מתאבלים על נפטרים מעבר לייב חודש; ג' ימים לבכי, שבעה, שלשים ושנה. לאחר שנה מסתיימת לה תקופת האבלות, ואין יותר על מה להתאבל. אם נאמר בלשון המעטה, יש מקומות שחוגגים את היארצייט; יש מקומות שעושים סעודה של ממש, יש מקומות שמביאים מיני מזונות ופירות וכד'. יש בית כנסת שאני מוסר שיעור בכל יום חמישי – אין שבוע שאין שם 'הילולה'. אבל במקרה השבוע, כולם היו על קיבה – כולם היו בטרגדיה ☹

במקהלות החסידים נוהגים, שבתאריך שנפטר בו יהודי גדול לא אומרים תחנון באותו היום – ואפילו מקפידים שלא לומר תחנון ג' ימים קודם, כי בטח הוא לא חש בטוב כמה ימים לפני פטירתו ☹

היום היחיד שהוא באמת יום הילולה ולא אומרים בו תחנון, הוא יום ל"ג בעומר¹⁹.

אנחנו 'חוגגים' כל פטירה של בנאדם בתום השנה, כי אנחנו מאמינים באמונה שלמה שכל יהודי בחלוף י"א חודשים סיים את העונש שלו והגיע לתיקונו ובשנה הבאה הוא יעלה לדרגה רוחנית גבוהה יותר, ולכן אנחנו שמחים איתו ביחד; מגיע יום היארצייט – יום דין מחודש, וממילא נשמתו מתעלה למדרגות גבוהות יותר, אז כביכול, אנחנו שמחים איתו ביחד.

בשונה מזה, על שני מקרים עד היום אנחנו ממשיכים להתאבל, למרות שחלפו מאות בשנים. האחד קשור לפרשת אחרי מות, והם נדב ואביהוא – שני בני אהרן²⁰. והשני הם תלמידי ר' עקיבא – מעל אלפיים שנה, ועדיין אנחנו נוהגים אבלות על פטירתם: לא נושאים נשים, לא מגלחים את הזקן ואת שיער הראש, לא שומעים כלי שיר וכו'.

נשאלת השאלה – מה קרה שעד היום אנחנו נוהגים אבלות על פטירתם, בשונה משאר צדיקים וחסידים שנפטרו מן העולם?

עלינו לדעת, שגם ביום הכיפורים וגם בימים האלה שבין פסח לעצרת, האבלות היא לא על הפטירה עצמה, אלא על האובדן שלנו כתוצאה מפטירתם – אנחנו מתאבלים על עצמנו ולא עליהם!

¹⁹ **ברוך שאמר:** יומא דהילולה נוסף, הוא יום פטירת אהרן ברי"ח אב, והיות שזה גם ר"ח אז ממילא לא אומרים בו תחנון.

²⁰ **ברוך שאמר:** כותב הזוהר הקדוש בפרשת אחרי-מות, שכל המוריד דמעות ביום הכיפורים על מות נדב ואביהוא [בשעת קריאת התורה], מוחלים לו על כל עוונותיו, מובטח לו שיזכה לילדים ולא ימותו בחייו ומובטח לו שיאריך ימים.

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

בס"ד

יוצא א"כ, שהבעיה שלהם היתה שלא רצו למלאות את ארץ ישראל בתורה. כל א' הסתגר בתוך עצמו – "תן לי להישאר עם התורה שלי!"

לכאורה, הגמרא והמדרש סותרים זה את זה. אם הגמרא אומרת שלא נהגו כבוד זה בזה, פירוש הדבר שהם זלזלו א' בשני. ואם המדרש אומר "שְׁהִיְתָה עֵינֵיהֶם צָרָה בְּתוֹרָה זֶה לָזֶה", פירוש הדבר שהיתה קנאה בין א' לשני.

לא שמענו שעל זלזול בזולת מגיע עונש מוות, ואפילו אם נאמר עפ"י דברי המהרש"א, שהם דיברו לשון הרע – האם על זה מגיע עונש מוות?! איך אפשר להסביר, שכ"ד אלף אנשים מתו בעוון לשון הרע?!

את השאלה המתבקשת, מצאתי בספר חיי מוסר של המשגיח הנודע – הגאון ר' יעקב ישראל לובצ'נסקי זצ"ל:

אומרת הגמרא {מסכת ב"ק לח, א-ב} - ויאמר ה' אל משה אל תצר את מואב ואל תתגר במלחמה. וכי מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה עם מואב, שלא ברשות הקב"ה, עד שהוצרך ה' למונעו מכך? אלא נשא משה קל וחומר בעצמו. אמר: ומה מדינים שלא באו אלא לעזור את מואב, אמרה תורה {במדבר כה-יז} צרור את המדינים והכיתם אותם הרי שכנגד המואבים עצמן שהתחילו ויזמו את הפעולות נגד עם ישראל, לא כל שכן שיש להילחם בהם?! אמר לו הקב"ה: לא כמו שעלתה על דעתך, עלתה על דעתך. איני חפץ בהשמדת מואב, וגם לא של עמון. מפני ששתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן, רות המואביה ונעמה העמונית. שתי צדקניות אלו יוציא ה' בעתיד ממואב ומעמון, ולכן אין לפתוח במלחמה כנגד אומות אלה ...

שואל הרב לובצ'נסקי – היעלה על הדעת משאירים שתי אומות שלימות, רק בגלל שעתידות לצאת מהן שתי נשים – רות המואביה ונעמה העמונית?!

ויש להוסיף על שאלתו:

אומרת הגמרא {מסכת סוטה מו, ב} - {מלכים ב ב-כד} ויפן אחריו ויראם ויקללם בשם ה'. מה ראה? אמר רב: הוא ראה אותם ממש, כלומר, הוא נתן עינו בהם כדי שיענשו מן השמים, כדתיא בברייתא: רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל מקום שנאמר בו שנתנו חכמים עיניהם באדם, התוצאה היא או מיתה או עוני. ושמואל אומר: ראה אלישע שכולן נתעברה בהן אמנ מביאה ביום הכיפורים בו תשמיש המיטה אסור. ורבי יצחק נפחא אומר: בלורית ראה להן כמנהג האמוריים. ורבי יוחנן אומר: ראה שלא היתה בהן אפילו לחלוחית של מצוה ולא היה ראוי להקל בעונשם. ודלמא בזרעיהו ניהוה הוה אמר רבי אלעזר: לא בס ולא בזרעם עד סוף כל הדורות.

הולך אלישע, ולפני שהוא מקלל אותם, הוא בודק איך יצאו כאלה ילדים חוצפנים, והאם עתיד לצאת מהם מישהו גדול – ראה שלא יצא מהם שום דבר, ורק אז קילל אותם!

אותו הדבר עם משה רבינו, אומרת התורה: {שמות ב, יב} ויפן פה נכה ויפן פה אין איש ויפן את המצרי ויטמנהו בחול – לפני שהוא הורג את המצרי, הוא בודק האם עתיד לצאת ממנו מישהו גדול; ראה שלא עתיד לצאת ממנו אף אחד, ורק אז הורג אותו!

שואל הרב לובצ'נסקי – האם מכל עשרים וארבע אלף תלמידי ר' עקיבא, לא היה אפילו תלמיד א' שעתיד לצאת ממנו מישהו

אומרת הגמרא {מסכת יבמות סב, ב} – אמרו: שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה.

נשאלת השאלה – למה נאמר "שנים עשר אלף זוגים תלמידים" ולא 'עשרים וארבע אלף תלמידים'?

כותב הבן יהודע – י"ל אמאי נקיט י"ב אלף זוגים, ולא אמר כ"ד אלף תלמידים? וניתן לומר בס"ד ללמדך דרבי עקיבא חכם גדול, והבין ברוח קדשו שיש להם מדת קנאה, ולכך התחכם לזווגם שנים שנים, שחיבר קטן עם גדול, כדי שבהכרח יכבד הקטן לגדול, ולא יהיה קנאה ביניהם, ועם כל זה לא הועיל, לכך נקיט י"ב אלף זוגים, שעשאים זוג זוג לתועלתם ותקנתם.

ממשיכה הגמרא {שם} ואומרת – אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ויש אומרים ר' חייא בר אבין: כולם מתו מיתה רעה. מאי היא? א"ר נחמן: אסכרה.

כותב המהרש"א – מפני שלא נהגו כבוד זה לזה כו'. ולא חש כ"א מהם על כבוד תורה של חברו דאין כבוד אלא תורה ולכך מתו במדה זו כי היא חייך גו' ואמרו שמתו במיתה אסכרה דאפשר וכ"א דיבר לשון הרע והיה מספר בגנות חברו וסימן ללשון הרע אסכרה²¹ ... ואמר שמתו בין פסח לעצרת להורות שמתו בהשגחה כי הוא הזמן ממוצע לבריאות קרוב לרפואה²²...

אומר המדרש {קהלת רבה פרשה יא, אות ו} - ורבי עקיבא אומר שנים עשר אלפים תלמידים היו לי מגבת ועד אנטיפרס וכלן מתו בחיי בין פסח לעצרת, ובסוף העמידו לי שבועה, ואלו הן: רבי יהודה, ורבי נחמיה, ורבי מאיר, ורבי יוסי, ורבי שמעון בן יוחאי, ורבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי, ורבי יוחנן הסנדלר. אמר להם הראשונים לא מתו אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, אתם לא תהיו כן, מיד עמדו ומלאו כל ארץ יש"ראל תורה.

כאן במדרש, מופיע פשט חדש לגמרי. לא כתוב שהם לא נהגו כבוד זה בזה, אלא "שְׁהִיְתָה עֵינֵיהֶם צָרָה בְּתוֹרָה זֶה לָזֶה" – ומיד אח"כ נאמר "מיד עמדו ומלאו כל ארץ יש"ראל תורה";

²¹ לומד את זה המהרש"א, מדברי גמרא {מסכת ברכות ת, א} - תשע מאות ושלשה מיני מיתה נבראו בעולם, שנאמר למות תוצאות. המלה "תוצאות" בגימטריא הכי הו כך הוא 903. קשה שבכלן אסכרה נחא הנוחה שבכלן היא מיתה נשיקה. אסכרא דמיא כחיזרא בגבאי דעמרא האסכרא דומה לענפי קוצים הנסבבים בגיזת הצמר דלאחורי נשרא שהאדם מנתקם בחוזקה ומשליחם לאחור; אי אפשר שלא ינתק קצת מהצמר עמם. וכן באדם המת מחמת אסכרא, נשמתו מתנתקת מגופו בדרך קשה ומכאיבה, ואיכא דאמרי ויש אומרים שאסכרא דומה כפיטורי פני ושט לחבלים גסים שתוקעים אותם בדוחק לתוך נקבים צרים. וכן באדם המת מחמת אסכרא, נשמתו מתנתקת מגופו בדוחק ובכאב. ומיתה נשיקה דמיא כמשחל בניית מחלבה דומה למשיכת חוט של שיער מתוך החלב; דבר נוסף, אומרת הגמרא {מסכת שבת לג, א} - ת"ר ד' סימנין הן: סימן לעבירה הדרוקן. סימן לשנאת חנם ירקון. סימן לגסות הרוח ענינות. סימן ללה"ר [לשון הרע] אסכרה. מביאה הגמרא דעה נוספת: ת"ר אסכרה באה לעולם על המעשר על אדם שאוכל טבל. ר' אלעזר בר' יוסי אומר על לשון הרע.

²² שזהו מזג האוויר הטוב ביותר בשנה.

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

השלישי שהוא יוצא, הוא רואה גוים מכים גויות, שנאמר (יז) **וַיָּבֹאוּ הָרַעִים וַיִּגְרְשׁוּם וַיִּקְּסוּ מִשֶּׁה וַיּוֹשְׁעוּ וַיִּשְׁקְּ אֶת צֶאֱנָם**. לאחר שלושת הסיפורים האלה, נגלה אליו הקב"ה בסנה ואומר לו ללכת לגאול את ישראל.

נשאלת השאלה – למה כל הסיפורים על משה עוסקים רק במכות?! אין סיפורים שהוא העביר זקנים את הכביש?! ©

בואו נתקדם לשלב נוסף:

כשמשה רבינו מגיע למדין, הוא רואה את בנות יתרו מגיעות לבאר, שואבות מים ובאות להשקות את הכבשים ואז באים הרועים ומגרשים אותן;

אומרים חז"ל { שמות רבה, פרשה א, אות לב } - **וַתְּבֹאנָה וַתְּדַלְּנָה, מְלַמֵּד שֶׁהֵיוּ מְקַדְּמִים לְבֹא מִפְּנֵי פֶחַד הָרֹעִים. וַיָּבֹאוּ הָרַעִים וַיִּגְרְשׁוּם, אֲפֹשֶׁר הוּא כְּהֵן מִדֵּין וְהָרֹעִים מְגֵרְשִׁים בְּנֹתָיו, אֲלֵא לְמַדְּךָ שֶׁנִּדְּוָהוּ וְגֵרְשׁוּ בְּנֹתָיו כְּאִשָּׁה גְרוּשָׁה, כִּמְהָ דָּאת אָמַר (בראשית ג, כד): וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם, וַיִּקְּסוּ מִשֶּׁה וַיּוֹשְׁיֵעוּ, מְלַמֵּד שֶׁיִּשְׁבַּע לָהֶם בְּדֵין, אָמַר דְּרַךְ אֲנָשִׁים דּוֹלִים וְנָשִׁים מְשֻׁקוֹת, וְכֵאֵן נָשִׁים דּוֹלוֹת וְאֲנָשִׁים מְשֻׁקִים. וַיִּצְיָלוּ לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא וַיּוֹשְׁיֵעוּ, רַבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אָמַר דְּבַר שֶׁל גְּלוֹי עֲרִיּוֹת בָּאוּ לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶן וְעָמַד מִשֶּׁה וְהוֹשִׁיעוּ, נֶאֱמַר כֵּן וַיּוֹשְׁיֵעוּ, וְנֶאֱמַר לְהֵלֹךְ (דברים כב, כז): צַעֲקָה הִנְעִרָה הַמְּאָרְשָׁה וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ, מֵה לְהֵלֹךְ גְּלוֹי עֲרִיּוֹת אִף כֵּן גְּלוֹי עֲרִיּוֹת. רַבֵּנּוּ אָמְרִי, מְלַמֵּד שֶׁהַשְּׁלִיכוֹ אוֹתָן לְמִים וְהוֹצִיאָן מִשֶּׁה, וְאִין וַיּוֹשְׁיֵעוּ אֲלֵא לְשׁוֹן הַצֵּלַת מִים, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים סט, ב): הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָּאוּ מִים עַד נַפְשִׁי.**

בנות יתרו חוזרות הביתה ומספרות לאביהן – **"אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרַעִים"**.

נשאלת השאלה – וכי משה רבינו היה מצרי – היה לו לומר "איש עברי"!!

אומרים חז"ל { שם במדרש } - **וַתֵּאֱמַרְנָן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרַעִים, וְכִי מִצְרִי הָיָה מִשֶּׁה, אֲלֵא לְבֹשׁוֹ מִצְרִי, וְהוּא עֲבָרִי. דְּבַר אַחֵר אִישׁ מִצְרִי, מִשֶּׁל לְאַחַד שֶׁנִּשְׁכַּח הָעֵרֹד וְהָיָה רָץ לְתוֹן רִגְלוֹ בְּמִים, נִתְּנָן לְנֹהַר וְרָאָה תֵינּוֹק אֶחָד שֶׁהוּא שׁוֹקֵעַ בְּמִים, וְשָׁלַח יָדוֹ וְהִצִּילוֹ. אָמַר לוֹ הַתֵּינּוֹק אֵילּוּלִי אֲתָה כְּבֹר הֵייתִי מֵת. אָמַר לוֹ: לֹא אֲנִי הַצֵּלְתִּיךָ אֲלֵא הָעֵרֹד שֶׁנִּשְׁכַּנִּי וְכִרְחַתִּי הֵימָנוּ, הוּא הִצִּילְךָ. כֵּן אָמְרוּ בְּנֹת יִתְרוֹ לְמִשֶּׁה, וַיִּשַׁר כַּחַד שֶׁהַצֵּלְתָּנוּ מִיַּד הָרֹעִים, אָמַר לָהֶם מִשֶּׁה אוֹתוֹ מִצְרִי שֶׁהִרְגֵתִי הוּא הִצִּיל אֶתְכֶם, וְלִכְךָ אָמְרוּ לְאֲבִיהֶן אִישׁ מִצְרִי, כְּלוּמַר מִי גָרַם לָזֶה שֶׁיָּבֹאוּ אֲצִלְנוּ, אִישׁ מִצְרִי שֶׁהִרְגָה.**

אומר הרב מתתיהו סלומון – מהמקרה הזה של בנות יתרו, נבחר משה להיות גואלם של ישראל!

נשאלת השאלה – למה דוקא מהמקרה הזה, חסרים מקרים אחרים?

מביא הרב מתתיהו סלומון, דברי משנה במסכת אבות – מ"ח קנינים שהתורה נקנית בהם;

אומרת המשנה באבות { פ"ו מ"ו } - **וְהַתּוֹרָה נִקְנִית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמֹנֶה דְּבָרִים. וְאֵלוֹ הֵן, בְּתַלְמוּד, בְּשִׂמְעַת הָאָזָן, בְּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם, בְּבִינַת הַלֵּב, בְּשִׁכְלוֹת הַלֵּב, בְּאִימָה, בְּיִרְאָה, בְּעֲנוּהָ, בְּשִׂמְחָה, בְּטָהֳרָה, בְּשִׁמוּשׁ חֻכְמִים, בְּדַקְדּוּק חֲבָרִים, וּבְפִלְפּוּל הַתְּלַמִּידִים, בְּיִשׁוּב, בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּמַעוֹט סְחוּרָה, בְּמַעוֹט דְּרַךְ אֶרֶץ, בְּמַעוֹט תַּעֲנוּג, בְּמַעוֹט שִׁינָה, בְּמַעוֹט שִׁיחָה, בְּמַעוֹט**

גדול שעבורו שווה היה להשאיר את כל תלמידי ר' עקיבא בחיים, דוגמת נעמה העמונית ורות המואביה???

אם רואים שכך היה ומתו כולם, מבינים עד כמה מידת הדין היתה מתוחה באותו הזמן! – והשאלה היא, על מה בדיוק היתה מתוחה מידת הדין?

בתורת הקבלה מנסים רבותינו להסביר את הענין; הרמ"ע מפאנו {מאמר אם כל חי} אומר, שעשרים וארבע אלף תלמידי ר' עקיבא, הם כולם גלגולים של אותם עשרים וארבע אלף תושבי שכם שמתו ע"י שמעון ולוי במעשה דינה, והיות והם מלו את עצמם הם היו צריכים לחזור בגלגול כדי להגיע לתיקונם, ולכן התגלגלו בחזרה באותם עשרים וארבע אלף שמתו במעשה השיטים, ובאו לבסוף באותם עשרים וארבע אלף תלמידי ר' עקיבא ובכך השלימו את תיקונם.

אמנם הדבר מתיישב באופן נפלא עפ"י תורת הקבלה. אבל אנחנו עוסקים בתורת הנגלה – במה שקשור אלינו, האנשים הפשוטים, שמעוניינים להבין מה מונח באותה פטירה טרגית של כ"ד אלף תנאים.

מכאן הייתי רוצה לעבור ליסוד נפלא, שמצאתי בספר **מתנת חיים**²³, לגאון ר' **מתתיהו סלומון** שמסביר את שאלתו של **הגאון מוילנא** על הגדה של פסח – למה שמו של משה רבינו, לא מוזכר בהגדה?

מסביר **הגאון מוילנא**, שאדרבא, לשבחו של משה ששמו לא הוזכר בהגדה! הלילה הזה זה לילה שכל כולו אמונה בקב"ה בלבד! – שהוא בלבד הוציאנו ממצרים – **"לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח"**. ולכן בלילה הזה, מזכירים אך ורק את הקב"ה;

כותב הגאון מוילנא – והגילוי שנתגלה שזהו כבודו שנתגלה לכל, היה על ידי משה רבינו ע"ה שלא נטל מזה כבוד ח"ו לעצמו. רק אדרבא, היה משפיל את עצמו בכל דבר ומגלה לכל שהן ע"פ ה' לבדו ולמען ישראל, וגם הוא א' מעבדיו וזהו בכבודו ובעצמו ולכן בכל הסיפור יציאת מצרים אין לנו זכרון לזכור ח"ו את משה כי אסור לנו לשתף שום דבר לכבודו ולעצמו ואין השבח תלוי במשה רק בה' לבדו. וכל המשתף שם שמים ודבר אחר, נעקר מן העולם ולכן כתיב 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו', כלומר לא לגדולת משה נאמר זה, אדרבא להאמנת ישראל וענות משה שהאמינו שה' עשה כל זאת ומשה אינו רק עבדו ככל הברואים שבעולם ומחוייבין לעשות רצונו...

בתוך המאמר, עומד **הרב מתתיהו סלומון** על רעיון נפלא שמובא בכתבי **הסבא מקלם**;

שואל הסבא מקלם – למה מביאה התורה שלושה סיפורים על משה רבינו, וכל הסיפורים מסביב למשה רבינו, כולם סביב מכות?

ביום הראשון הוא יוצא, ורואה איש מצרי מכה איש עברי, שנאמר {ב, א} **וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיִּרְאֵם בְּסִבְלָתָם וַיִּרְאֵם אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרִי**. ביום השני שהוא יוצא, הוא רואה איש עברי מכה איש עברי, שנאמר {ב, יג} **וַיֵּצֵא בְּיוֹם הַשְּׁנִי וְהָיָה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֲבָרִים נֹצִים וַיֹּאמְרוּ לְרִשָּׁע לָמָּה תִּפְּהוּ רַעְדָה**. ביום

²³ מאמרי חודש ניסן – 'האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם'.

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

עד כאן דבריו.

פירוש הדבר, אין הכוונה שאם אדם אומר דבר בשם אומרו הוא מביא גאולה לעולם – לא! אלא, אם הקב"ה בוחר מנהיג לישראל, הוא בוחר את האדם שיאמר את הדבר בשם אומרו – היינו, ישייך את הדברים לבורא ית', כי אחרת התוצאה תהיה שהוא ישייך את הדברים לעצמו – הוא יאמר שהוא עשה את הדברים, ולכן אדם כזה לא יבחר להיות מנהיג על ישראל.

אסתר המלכה, יכלה לומר לאֲחֻשְׁרוּשׁ שהיא גילתה את מזימתם של בְּגֵתָן וְתָרֶשׁ – "עמדתי במרפסת ושמעתי את בְּגֵתָן וְתָרֶשׁ, זוממים להרוג אותך" – ואז אֲחֻשְׁרוּשׁ היה מכיר אותה. אבל היא לא ייחסה לעצמה כלום – {אסתר ב, כב} וְתֹאמֶר אֶסְתֵּר לְמַלְךְ בְּשֵׁם מְרֻדְכָי – "זה לא אני... הדוד שלי מרדכי שמע וכך אמר לי...". אמר הקב"ה: "אם ככה היא מדברת – היא מתאימה להיות הגואלת!" – ולמה? – "כי כשאביא את הגאולה, היא לא תזקוף את הגאולה לעצמה. היא תדע לייחס אותה אלי!"

הקב"ה מנסה כל אדם, לפני שהוא בוחר אותו לתפקיד כלשהו, כמ"ש בפסוק {תהלים יא, ה} ה' צְדִיק יִבְחַן; הקב"ה הולך להעמיד את משה בראש עם ישראל – האיש שיגאל אותם ממצרים, ויתן להם את התורה! נשמתו כבר היתה מיועדת לכך, עוד מששת ימי בראשית! ולכן נאמר {שמות ב, א} וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לְוִי וַיִּקַּח אֶת בֵּית לְוִי;

שאלת השאלה – ולמה לא הוזכרו שמות הוריו בפסוק?

אומרים המפרשים – אם היו מוזכרים שמות הוריו בפסוק, היו תולים את כל הצלחתו בזכותם; גזרה השגחתו ית', שנשמת משה רבינו תרד לשבט לוי. אצל מי בשבט לוי? זה כלל לא משנה!

אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה ב, אות ב} – וּלְמִי בִּוְחָן הַקֶּבֶ"ה? לְצַדִּיק, שְׁנֹאמֵר (תהלים יא, ה): ה' צְדִיק יִבְחַן, [במה הוא בוחנו], בְּמַרְעָה צֶאֱן. בְּדַק לְדוֹד בְּצֶאֱן וּמִצֶּאֱן רֹעֶה יִפֶּה, שְׁנֹאמֵר (תהלים עח, ע): וַיִּקְחֵהוּ מִמַּכְלַאת צֶאֱן, מֵהוּ מִמַּכְלַת צֶאֱן, כְּמוֹ (בראשית ח, ב): וַיִּכְלֵא הַגֶּשֶׁם, הִנֵּה מוֹנֵעַ הַגְּדֹלִים מִפְּנֵי הַקֶּטָנִים, וְהִנֵּה מוֹצִיא הַקֶּטָנִים לְרֵעוֹת, כְּדִי שִׁירְעוּ עֹשֶׁב הַרְדֵּי, וְאַחֵר כְּדִי מוֹצִיא הַזְּקֵנִים כְּדִי שִׁירְעוּ עֹשֶׁב הַבִּינוֹנִית, וְאַחֵר כְּדִי מוֹצִיא הַבְּחוּרִים שִׁיְהִיו אוֹכְלֵי עֹשֶׁב הַקֶּשֶׁה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְרֵעוֹת הַצֶּאֱן אִישׁ לְפִי כָחוּ, יָבֵא וַיִּרְעֶה בְּעַמִּי. הִדָּא הוּא דְכָתִיב (תהלים עח, עא): מֵאַחֵר עֲלוֹת הַבֵּיאוֹ לְרֵעוֹת בְּיַעֲקֹב עֲמוֹ. וְאַף מִשָּׁה לֹא בָחַנו הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלָּא בְּצֶאֱן, אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, כְּשֶׁהָיָה מִשָּׁה רַבִּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם רֹעֶה צֶאֱנוּ שֶׁל יִתְרוֹ בְּמֻדְבָּר, בְּרַח מִמֶּנּוּ גְדִי, וְרַץ אַחֲרָיו עַד שֶׁהִגִּיעַ לַחֲסִית, כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ לַחֲסִית, נִזְדַּמְּנָה לוֹ בְּרִכָּה שֶׁל מַיִם, וְעָמַד הַגְּדִי לְשִׁתוֹת, כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ מִשָּׁה אֶצְלוֹ, אָמַר אֲנִי לֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ שֶׁרַץ הֵייתִי מִפְּנֵי צָמָא, עַיֵן אֲתָה, הִרְכִּיבוּ עַל כַּתְּפוֹ וְהִנֵּה מֵהַלֶּךְ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יֵשׁ לָךְ רַחֲמִים לְנֶהֱג צֶאֱנוּ שֶׁל בֶּשֶׂר וְדָם כְּדִי תִּיָּדַע אֲתָה תִרְעֶה צֶאֱנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּי: וּמִשָּׁה הִנֵּה רֹעֶה.

אם ככה, אדם שמגיע להכרה שהכל מגיע מאת ה' יתברך, זו גאולה!

הוא ראה איזה וורט יפה באחד הספרים, הוא לא יאמר "ישנתי באמצע הלילה ועלה לי הרעיון...", אלא הוא יאמר "ראיתי בספר פלוני, עמוד ככה וככה... עיינו שם".

שְׁחוק, פֶּאֶרֶךְ אִפִּים, בָּלב טוֹב, בְּאֵמוּנַת חֲכָמִים, וּבְקִבְלַת הַיְסוּרִיו, הַמְכִיר אֶת מְקוֹמוֹ, וְהַשְׁמִחַ בְּחֻלְקוֹ, וְהַעוֹשֶׂה סִיג לְדַבְרֵיו, וְאֵינוֹ מַחְזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ, אֱהוּב, אֱהוּב אֶת הַמְּקוֹם, אֱהוּב אֶת הַבְּרִיּוֹת, אֱהוּב אֶת הַצְּדָקוֹת, אֱהוּב אֶת הַמַּיִשְׁרִים, אֱהוּב אֶת הַתּוֹכְחוֹת, מִתְרַחֵק מִן הַכְּבוֹד, וְלֹא מְגִיס לְבוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, וְאֵינוֹ שֹׁמֵחַ בְּהוֹרָאָה, נוֹשֵׂא בַעַל עִם חֲבֵרוֹ, מְכַרְיֵנוּ לְכַף זְכוּת, מְעַמִּידוֹ עַל הָאֵמֶת, וּמְעַמִּידוֹ עַל הַשְּׁלוֹם, מִתְיָשֵׁב לְבוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב, שׂוֹמֵעַ וּמוֹסִיף, הַלּוֹמֵד עַל מְנַת לְלַמֵּד וְהַלּוֹמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת, הַמְּחַכֵּים אֶת רַבּוֹ, וְהַמְּכַוֵּן אֶת שְׂמוּעָתוֹ, וְהָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ, הֵא לְמַדָּת שְׁפָל הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְאֻלָּה לְעוֹלָם ...

שאלת השאלה – אם כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, אז איפה הגאולה???

בא המהר"ל ואומר יסוד נפלא:

מה זה גאולה? יבוא משיח ואז מה יהיה?

כשמשיח יבוא, יהיה דבר אחד – כל הבריאה תגיע להכרה שהקב"ה מנהיג את העולם. אנחנו אומרים את זה בכל יום, בתפילת 'עלינו לשבח' – "יִפְרִיחוּ וַיִּדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל – לא רק היהודים – כולם! – כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל בְּרֵךְ, תִּשְׁבַּע כָּל לְשׁוֹן".

בתפילת ראש השנה אנו אומרים "וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מִלְךְ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה" – לא רק היהודים יאמרו, אלא כולם!!!

בית המקדש יהיה לא רק של עם ישראל, כמ"ש {ישעיה נו, ז} כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים.

המצב העתידי יהיה, שלא יהיה נברא אחד בעולם, שלא ידע מי זה הקב"ה!

אומר המהר"ל {דרד חיים} – ויש לדעת כי כאשר הקב"ה מביא גאולה, הש"י רוצה שידעו כי הוא יתברך פעל ולא יאמרו 'לא הש"י פעל כל זאת' רק חכמתם ועוצם ידם. וכן תמצא בגאולת מצרים כתיב וידעו מצרים כי אני ה' בהוציא אותם מארץ מצרים {שמות ז, ה}. ולפיכך אם לא היתה אסתר בעלת מדה זאת לתלות הדבר במי שראוי לתלותה, והיתה ח"ו אומרת לישראל אני עשיתי ברוב חכמתי כדי להתגדל ולהתפאר, לא היתה אסתר ראויה שתבא הגאולה על ידה וכו'.

ויש לדעת עוד מה שהאומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם. כי יש בזה טעם מופלג מאד וזה כי האומר דבר בשם אומרו, הוא ג"כ מביא גאולה לעולם כאשר מחזיר הדברים שהם ביד אחר אל מי שהדברים הם שלו, ולכך על ידו ג"כ הגאולה של ישראל, כי ישראל היו תחת אחרים ועל ידו ראוי שיחזרו ישראל אל מי שהם שלו, וישראל הם אל הקב"ה בודאי. ואם אין מביא גאולה גמורה הנה מביא דבר הרווחה, שכל הרווחה מיד האומות ומיד המושלים הכל גאולה הוא, עכ"ל.

נמצאנו למדים על גודל חשיבות הפרסום וההכרה, כי יד ה' פועלת הכל בישראל ובדברי הימים. וכן על חשיבות האומר דבר בשם אומרו שהוא מחזיר הדבר למקורו ולבעליו האמיתיים, אשר בזכותו חוזרים ישראל למקורם העליון ולביתם וארצם.

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

אמר הקב"ה למשה רבינו – אתה אבי התורה שבכתב, ובעוד כמה דורות יבוא אבי התורה שבע"פ, שידרוש על כל קוץ וקוץ ועל כל תג ותג תילין תילין של הלכות.

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין פו, א} - **דאמר ר' יוחנן: סתם מתני' סתם משנה**, שלא נזכר בה בפירוש מדברי מי היא, היא דעת **ר' מאיר**. **סתם תוספתא** ברייתא של התוספתא השנויה סתם, שלא נזכר בה מדברי מי היא, היא דעת **ר' נחמיה**. **סתם ספרא** ברייתא של תורת כהנים שעל ספר ויקרא, השנויה סתם מבלי להזכיר בה מדברי מי היא, **רבי יהודה** היא. **סתם ספרי** ברייתא סתמית השנויה בספרי שעל במדבר ודברים, **רבי שמעון** היא. **וכולו** וכל התנאים הללו אמרו את דבריהם **אליבא דר' עקיבא** לפי דעת ר' עקיבא, שכולם שנו מה שלמדו ממנו.

אומר רש"י - **אליבא דרבי עקיבא**. ממה שלמדו מר' עקיבא אמרום.

בואו ניכנס ללמוד סוגיה, בגמרא במסכת שבת:

אומרת התורה בפרשת השבוע: {יט, טז} **לא תלך רכיל בעמך**. אבל פסי קודם לכן, אומרת התורה: {טו} **לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך**.

אומר רש"י – **בצדק תשפט עמיתך**. כמשמעו. דבר אחר הוא דן את חברך לכף זכות.

מספרת הגמרא {מסכת שבת קכ"ז, ב} - **ומעשה באדם אחד שירד מגליל העליון ונשכר אצל בעה"ב אחד בדרום שלש שנים** אדם אחד היה גר בגליל, חיפש עבודה ומצא עבודה בדרום, אצל חקלאי שהיתה לו חווה בדרום. הוא קבע איתו מחיר – 6000 ₪ בחודש נטו; אמר: "אעבוד אצלך כמה חודשים ואלך הביתה"; הבן-אדם התחיל לעבוד ... הסתיים חודש ראשון, בעל הבית בא לשלם לו משכורת, אומר לו הפועל: "איך לי איפה לשים את זה, תעשה טובה, תשמור לי את זה – תשים את זה באיזה תוכנית חיסכון – 'הכוח לחוסך', 'הכוח לשישי' © ובתום תקופת החיסכון, אקח את הכסף"; חלפה לה שנה, יש לו כבר בחשבון יתרת זכות 72,000 ₪. הוא לא מוציא גרוש; אוכל על חשבון בעל הבית, ישן על חשבון בעל הבית. עובד שנה נוספת, יש לו כבר בחשבון 144,000 ₪. עובד שנה נוספת, יש לו כבר בחשבון 216,000 ₪; **ערב יוה"כ אמר לו תן לי שכרי ואלך ואזון את אשתי ובני**; לאחר שלוש שנים, פונה הפועל לבעל הבית ומבקש: אדוני היקר, כבר שלוש שנים לא ראיתי את אשתי והילדים, אני רוצה לחזור הביתה, תוציא לי בבקשה את הכסף ואחזור הביתה"; **אמר לו בעל הבית: אין לי מעות**; אני מצטער מאוד, אבל יתרתך בחשבון, היא 0 – אין כסף בחשבון. **אמר לו הפועל: תן לי פירות**; הוא לא שואל שאלות 'איפה הכסף'; "אין כסף, אז אין. אבל ב"ה יש חליפי כסף – תן לי לפחות פירות. ב"ה היום קטפו 2 טון אפרסק, תן לי 200 ק"ג, אמכור את זה ב-10 ₪ קילו וכך אוכל להתפרנס. **אמר לו בעל הבית: אין לי פירות. תן לי קרקע** אז תן לי קרקע; יש לך 5,000 דונם שאתה מגדל בו תבואה, תן לי שתי דונם, אמכור כל דונם ב-\$25,000, וככה יהיה לי קצת כסף. **אמר לו בעל הבית: אין לי קרקע. תן לי בהמה**; יש לך כאן ב"ה 10,000 ראשי בקר, תן לי בבקשה עשרה ראשי בקר, אמכור כל ראש ב-10,000 ₪ שיהיה לי קצת כסף לחגים. **אמר לו בעל הבית: אין לי בהמות**. ביקש הפועל: **תן לי כרים וכסתות**; תן לי לפחות את הכרים והכסתות שישנתי עליהם. אמכור אותם באלף שקל, שלפחות יהיה לי עם מה לחזור לגליל. **אמר לו בעל הבית: אין לי הפשיל כליו לאחוריו והלך לביתו בפחי נפש, לאחר הרגל נטל בעה"ב שכרו של הפועל ביזו**; הלך לבנק, הוציא 216,000 ₪ שם בשקית ובנוסף לקח עמו משוי ג' חמורים; **אחד של מאכל ואחד של**

אומר הקב"ה – באמצעות אדם כזה יכולה לבוא הגאולה, כי מי שיודע להודות מאיפה הוא קיבל ולקח דבר מסוים - ראוי לגאולה!

כשבאו המלאכים לסדום, הם אמרו ללוט {בראשית יט, יג} **פני משחתים אנחנו את המקום הזה**.

אמר הקב"ה: "מה, וכי אתם משחיתים?? אני משחית!"

אומר הדעת זקנים מבעלי התוספות – "לפי שגלו מסתורין של הקב"ה דנם ית' ונדחו ממחיצתו קל"ה שנים..."

ומתי הם חזרו?? בחלום הסולם;

כותב הדעת זקנים – {בראשית כח, יב} **והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו** היינו המלאכים שהלכו להפוך את סדום שתלו הכבוד לעצמן שאמרו כי משחיתים אנחנו וגם גלו מסתורין של הקב"ה ולכך נדחו ממחיצתו של הקב"ה קל"ה שנים ועכשיו עלו.

אם ככה, **בנאדם שרגיל תמיד לייחס את הדברים לעצמו** – "אני ואני ואני...", אומר הקב"ה: "איך אני והוא יכולים לדור ביחד!"

נמצאו למדים, שכאשר בוחר הקב"ה מנהיג, הוא בוחר אותו תחילה בקנין ה"ל"ב שבקנייני התורה – **"אוהב את הבריות"** – מאיפה הראיה לכך?

לפני שנתן הקב"ה למשה את ההנהגה, הוא בדק אותו בנושא של **"אוהב את הבריות"**; מתגלה הקב"ה למשה בסנה ואומר לו: "אתה נבחרת להיות גואלם של ישראל!"

אומר לו משה: **"שִׁלַח נָא בְיָד תְּשַׁלַּח"** – "תמצא מישהו אחר. אני לא הולך!"

נשאלת השאלה – ולמה שלא ילך – הקב"ה בחר בו?!

אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה ג, אות טז} – **וַרְבֵּן אֲמַרִי סְבוּר אֵתָהּ שֶׁהִיא מַעֲרַב מִשֶּׁה לִילָךְ, אֵינוֹ כֵּן, אֶלָּא כַּמְכַבֵּד לְאַהֲרֹן, שֶׁהִיא מִשֶּׁה אֹמֵר עַד שֶׁלֹּא עֲמַדְתִּי הִיא אַהֲרֹן אֲחִי מִתְנַבֵּא לָהֶם בְּמִצְרַיִם שְׁמָנִים שָׁנָה, הוּא שִׁכְתָּב (יחזקאל כ, ה): וְאָוָדָע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. וּמִיָּנִין שֶׁאַהֲרֹן הִיא מִתְנַבֵּא, שֶׁכֵּן הוּא אֹמֵר (שמואל א, ב, כז כח): וַיָּבֵא אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל עָלִי וַיֹּאמֶר אֵלַי כֹּה אָמַר ה' הִנְגַּלְתָּ נְגִלְתִּי אֶל בֵּית אֲבִיךָ בְּהִיוֹתְךָ בְּמִצְרַיִם לְבֵית פְּרָעֹה וּבַחֹר אֲתוֹ מִכָּל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל לִי לְכֹהֵן, אָמַר מִשֶּׁה עֲכָשׂוּ אֶפְנֵס בְּתַחֲמוֹ שֶׁל אֲחִי וַיְהִיהָ מִצְרַיִם, בְּשִׁבִיל פֶּךָ לֹא הִיא מְבַקֵּשׁ לִילָךְ ...**

אמר לו הקב"ה: "אין לך ממה לדאוג – **הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקָרְאֲתֶךָ וְרָאָךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ!**" – הוא ישמח שאתה תיקח את ההנהגה!

נשאלת השאלה – ולמה מלכתחילה, לא אמר הקב"ה למשה שאהרן לא יפגע?!

פשוט מאוד, כאן היה הניסיון של משה רבינו. רצה הקב"ה לראות מה תהיה תגובתו של משה; האם הוא יגיב: "אני לא רוצה כי אהרן אחי יפגע", או שמא הוא יאמר: "אני מקבל את השליחות" – ומשה רבינו עומד גם בניסיון הזה.

אם אלה הדברים, בואו נחזור לר' עקיבא:

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

דתיבנא דילדת אתתי ולית לי מידעם לאגונה תנו לי מעט תבן, שאשתי ילדה ואין לי דבר להשכיב אותה עליו. **אמר לה ר' עקיבא לאנתתיה** (לאשתו), כדי לנחמה: **חזי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה** ראי אדם שאפילו תבן אין לו!

ר' עקיבא מאושר – עשה חסד עם בנאדם! – את הקש היחידי שלו, הוא נתן לו!

שאל אותי פעם יהודי, שאלה עצומה – "תגיד", הוא אמר לי, "בכל מקום שצריך עזרה – אליהו הנביא מגיע לעזור. אבל מלאך שבא לקחת דברים – זה לא אליהו הנביא! – פתאום בא אליהו הנביא ולוקח את הקש האחרון שיש לר' עקיבא – למה???"

התשובה פשוטה, אליהו הנביא לא בא לקחת. אלא הוא בא לתת לו! – לתת לו להיות 'אבי התורה שבע"פ'!!! רצה אליהו הנביא לנסות אותו, אם הוא יעמוד בניסיון של 'בין אדם לחברו', או שמא הוא יגיד: "סליחה, יש לי רק מעט קש... תבוא מחרתיים ואתן לך" – אבל הוא עמד בניסיון, וזכה שכל התורה שבע"פ תצא ממנו וגם תורת הסוד תצא מתלמידו!

איך זוכים לדבר כזה ??? בזכות אהבת הבריות! לדון כל אדם לכף זכות!

שאלו פעם את הפני מנחם מגור – למה חז"ל אומרים לנו "וְהָיוּ דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכֹף זְכוּתוֹ"; למה 'כף' ולא מזלג?!

אמר הפני מנחם מגור – אין הכוונה לכלי אוכל, אלא לכף נעליים; מה קורה לנעל, כאשר היא לא נכנסת לרגל?! לוקחים כף נעליים, ודוחפים בכוח!; כך אמר ר' **הוֹשֵׁעַ בֶּן פְּרִיָּה**: "וְהָיוּ דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכֹף זְכוּתוֹ" – לדון, צריך לדון ל'כף' – גם אם לא נכנס, תדחוף בכוח עד שיכנס! ☺ - תיקח את הסיטואציה הכי עקומה שיש, ותלביש על המקרה!

לראות בנאדם על המרזב בשעה שתיים בלילה, עם שני מברגים, פנס וכובע גרב, ולהגיד שהוא הולך כעת לשלח יונה – צריך כף ענקית כדי להכניס לרגל! ☺

אומרים לנו חז"ל {קהלת רבה פרשה יא, אות ו} - **אָמַר לְהֵם ר' עקיבא לתלמידיו: הָרְאשׁוֹנִים לֹא מֵתוּ אֶלָּא מִפְּנֵי שְׁהִיָּתָה עֵינֵיהֶם צָרָה בְּתוֹרָה זֶה לָזָה, אֲתֵם לֹא תִהְיוּ כֵן, מִיָּד עֲמָדוּ וּמָלְאוּ כָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָה.**

אם כן, כל דבר שהיה ר' עקיבא רואה, הוא היה רואה אותו בעין טובה. אבל תלמידיו ר' עקיבא, לא למדו 'מתורת רבם'.

כותב ר' **אהרן קוטלר** {משנת רבי אהרן, בראשית} – והנה אם נרצה ללמוד דעת עד כמה גדולה הקפיידא בשלימות ההנהגה הנכונה במידות ודרך ארץ, ובפרט אצל לומדי התורה, נוכל ללמוד זאת מענין תלמידיו רבי עקיבא שמתו כולם בימי ספירת העומר על שלא נהגו כבוד זה בזה, הרי שגדולי עולם אלה שבעומק ועוצם תורתם וקדושתם אין לנו כלל מושג, הפסידו את מסירת התורה על ידם²⁴, בשביל העדר קל בשלימות ההנהגה בין אדם לחבירו.

משתה ואחד של מיני מגדים והלך לו לביתו של הפועל. מגיע לביתו של הפועל, דופק בדלת ונכנס; "שלום עליכם"; "ברוך הבא!", אחר שאכלו ושתו נתן לו שכרו; "דבר ראשון, קח מה שמגיע לך, יש לך כאן 216,000 ₪, חוץ מזה, הבאתי לך שלושה חמורים טעונים – אחד של מאכל, אחד של משתה ואחד של מיני מגדים – מה שנקרא 'מענקים' ☺. **אמר לו בעל הבית: בשעה שאמרת לי תן לי שכרי ואמרת לי אין לי מעות, במה חשדתני? אמרתי שמא פרקמטיא בזול נזדמנה לך ולקחת בהן חשבתי לעצמי, אולי בא אליך משהו והציע לך – תשמע, יש עכשיו מכירה מטעם המכס; "מוכרים 1000 מצלמות מוברחות - במקום 2000 ₪ מצלמה, 1000 ₪. אז קנית בכסף הזה". ובשעה שאמרת לי תן לי בהמה ואמרת לי לי בהמה במה חשדתני? אמרתי שמא מושכרת ביד אחרים "אולי השכרת את הבהמות". בשעה שאמרת לי תן לי קרקע ואמרת לי אין לי קרקע במה חשדתני? אמרתי שמא מוחכרת ביד אחרים היא, ובשעה שאמרת לי אין לי פירות במה חשדתני? אמרתי שמא אינן מעושרות, ובשעה שאמרת לי אין לי כרים וכסתות במה חשדתני? אמרתי שמא הקדיש כל נכסיו לשמים "אמרת לעצמי, אם אתה לא נותן כרים וכסתות, יכול להיות רק דבר אחד – אולי בראש השנה התפלת ואמרת 'ותשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רע הגזירה' – ריבוננו של עולם, אם צדקה מעבירה את רע הגזירה, כל הכסף והנכסים שלי לקופת העיר; אם נתת את כל הנכסים שלך לקופת העיר, אמרתי לעצמי, לכן אין לו גם כרים וכסתות". א"ל בעל הבית: **העבודה כך היא, הדרתי כל נכסי בשביל הורקנוס בני שלא עסק בתורה וכשבאתי אצל חבירי בדרום התיירו לי כל נדרי, ואתה כשם שדנתני לזכות המקום ידין אותך לזכות.****

הגמרא לא אומרת מי היו האנשים. אבל בשאילתות כתוב, שאותו בעל הבית היה ר' אליעזר בן הורקנוס, והפועל שירד מן הגליל היה רבי עקיבא; זה היה רבי עקיבא, שעד גיל ארבעים היה 'עם הארץ'! – עומד ושופט את בעל הבית שלו לכף זכות!

נדמיין לעצמנו, שלאחר שלש שנים של עבודה, אנחנו נכנסים לבעל הבית ומבקשים "תביא הכסף!", והוא מנגד אומר: "אין כסף...". – מה היינו עושים במצב כזה??? האם משהו מאתנו היה שופט אותו לכף זכות?! בואו נגיד ככה, שלא נראה לי שמישהו היה נותן לו לצאת מהחדר ☺ - אבל זה ר' עקיבא – מילה אחת של טרוניה לא יוצאת לו מהפה!

ר' עקיבא נתנסה בניסיונות עצומים, של 'נושא בעול עם חברו'! – בואו נראה עד כמה:

ר' עקיבא התחתן עם בתו של כלבא שבוע; הם לא גרו בחריש ולא בקציר ולא בעפולה וגם לא במטולה, אלא סידרו להם 'יחידת דיור' בתוך הרֶפֶת על החציר. ואל תחשבו שהיה להם מזרון מתכוונן של עמינח ☺;

מספרת הגמרא {מסכת נדרים נ, א} – **ר' עקיבא איתקדשת ליה ברתיה (דבר) דכלבא שבוע** התקדשה לו בתו של (בר) כלבא שבוע. **שמע (בר) כלבא שבוע** כאשר שמע על כך כלבא שבוע, גירשה מביתו, **ואדָרָה הנאה מכל נכסיה** והדירה הנאה מכל נכסיו. ואף על פי כן, **אזלא ואיתנסיבה ליה בסיתָא** היא הלכה ונישאה לו בחורף. מחמת עניותם הוה **גְנוּ בֵי תִיבְנָא** היו ישנים בבית התבן ללא כר וכסת, והוה קא מנְקִיט ליה תִיבְנָא מִן מְזִיָּה והיה ר' עקיבא מלקט את התבן משערותיה; **אמר לה: אי הואי לי אילו היה לי די ממון, רמינא ליך ירושלים דדהבא** הייתי מקשט אותך בתכשיט שמצוייר עליו ירושלים של זהב. **אתא אליהו** בא אליהם אליהו הנביא, **אינְדְמִי להון כאנשא** נדמה להם כבן אדם, **וקא קָרִי אבבא** קרא אליהם מהפתח, **אמר להו** ואמר להם: **הבו לי פורתא**

²⁴ **ברוך שאמר**: שהיו צריכים להעביר את תורת ר' עקיבא רבם לדורות הבאים.

ברוך שאמר

משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

מספרת הגמרא {מסכת שבת לא, א} - **מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי ואמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו שמאי באמת הבנין** (שבה מודדים אורך הבנין) **שבידו. בא הנכרי לפני הלל ובקש לגיירו באותו התנאי; הסכים הלל לתנאי, וגייריה גיירו. וכדי ללמדו את כל התורה על רגל אחת כמו שהתנה עמו, אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד** מה ששנא עליך לא תעשה לחברך! - **זו היא כל התורה כולה** - ובשפה שלנו - ויאהבת לרעך כמוך!!

עוד נק' אחת, ובע"ה נסיים:

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין כ, א} - **מאי דכתיב** מה פירוש הפס' {משלי לא-ל} **שקר החן והבל היופי? שקר החן זה דורו של משה ויהושע והבל היופי זה דורו של חזקיה; יראת ה' היא תתהלל זה דורו של ר' יהודה ברבי אילעאי שלושת הדורות הראשונים עסקו הרבה בתורה, אבל דורו של רבי יהודה בר אילעאי עלה על כולם. הגמרא מספרת על אותו הדור: אמרו עליו על דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה.**

שאל הגאון ר' חיים שמואלביץ - "ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת!!" - אם זו שמיכה של עשר מטר, אז יכולים באמת להתכסות עשרה, אז מה החידוש כאן?

אורך השמיכה לא היה עשר מטר וגם לא חמש. היא היתה מספיקה רק לאדם א' - אז איך בכל זאת הצליחו להתכסות בה שישה?!

אומר ר' חיים שמואלביץ - ינק'ל הגיע לחדר ואמר: "אני לא צריך שמיכה. ברוך ה', יש לי מה שיחמם אותי מבפנים. אבל הנה מוישי - הוא כזה 'צימוק', תן לו שיתכסה!" - וככה הם הסתדרו עם שמיכה אחת, כי כל א' היה דואג לשני! - אהבת הבריות! - ויאהבת לרעך כמוך!!

נמצאנו למדים, שעלינו לשנות את העין שלנו - לדון כל אדם לכף זכות - נכנס או לא נכנס, מכניסים בכוח עד שייכנס! - לראות את הכל בטוב - בעין טובה! שתהיה לנו אהבת הבריות! וכדברי **ספר יצירה**, שאין למעלה מענג ואין למטה מנגע; אומר שלמה המלך: "החכם עיניו בראשו" - מי שחכם, העיין אצלו תמיד בהתחלה - תמיד הוא בענג!

שימו לב, באיזה עין מסתכל ר' עקיבא על פטירת תלמידיו; בכל יום, היו נפטרים לו 730 מתלמידיו - לא היה רגע א', שלא היתה יוצאת בו לוויה! לכאורה, היה ר' עקיבא צריך להיות שבור ורצוף, להסתגר בחדר ולא לצאת! - אבל מה הוא עושה?? לוקח את עצמו בידיים ולא נשבר! לוקח חמשה תלמידים ומתחיל הכל מחדש!!! - מזה יוצא ספרי, ספרא וזוהר ועוד!

על כל התורה הזאת שאבדה לנו, אנחנו מתאבלים עד היום. אילו היינו זוכים, כל התורה הזאת היתה היום איתנו - היינו אנשים מרוממים יותר רוחנית!

נשאלת השאלה - ומה התיקון של זה? מה עלינו לעשות?

אמר ר' עקיבא לתלמידיו - **"אתם לא תהיו כן"** - שענייכם תהיה טובה אחד לשני, תראו את כולם בעין טובה! תלכו ותלמדו את התורה גם לאחרים! תקדישו מעצמם לזולת! - את זה עלינו ליישם!

כותבים תלמידיו של ר' ישראל מסלנט - ישנם מ"ח קניינים שבהם התורה נדרשת. בכל יום מימי ספירת העומר, עלינו לאחוז במידה אחת ולהשריש אותה בתוכנו.

בכמה זמן נפטרו תלמידי רבי עקיבא? ל"ב יום וביום הלי"ג פסקו מלמות - ולמה דוק בל"ב יום??

אומר המהר"ל - אומרים לנו הז"ל, שתלמידי ר' עקיבא נפטרו משום נהגו 'כבוד' זה בזה; כבוד בגימט' ל"ב! - אותם ל"ב ימים שמתו בהם, משום שלא נהגו 'כבוד' זה בזה!

אומרים תלמידי ר' ישראל מסלנט - הקניין ה"ב שהתורה נקנית בו, הוא 'אהבת הבריות'; כאשר הגיעו לאהבת הבריות והבינו מזה - פסקה המיתה!

אם אלה פני הדברים, למדנו יסוד נפלא:

"פרשה זו נאמרה בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויים בה" - מה פירוש הדבר?

הרבה פרושים יש בדבר. אבל אני חושב שהתשובה נמצאת בדברי הגמרא במסכת שבת:

כתפילתו של ר' אלימלך - תן בנו, שנראה כל אחד ואחד מעלת חברנו ולא חסרונם, ונזכה בקרוב, שיקוים בנו ותחינה עיננו בשובך לציון ברחמים גדולים אמן ואמן!!!